31991Q0704(02)



**Suvestinė Procedūros reglamento redakcija**

Ši redakcija konsoliduoja:

1991 m. birželio 19 d. Europos Bendrijų Teisingumo Teismo procedūros reglamentą (OL L 176, 1991 7 4, p. 7 ir OL L 383, 1992 12 29 (ištaisymai))

ir pakeitimus, padarytus toliau išvardytais aktais:

1. 1995 m. vasario 21 d. Europos Bendrijų Teisingumo Teismo procedūros reglamento pakeitimais (OL L 44, 1995 2 28, p. 61).

2. 1997 m. kovo 11 d. Europos Bendrijų Teisingumo Teismo procedūros reglamento pakeitimais (OL L 103, 1997 4 19, p. 1 ir OL L 351, 1997 12 23, p. 72 (ištaisymai)).

3. 2000 m. gegužės 16 d. Europos Bendrijų Teisingumo Teismo procedūros reglamento pakeitimais (OL L 122, 2000 5 24, p. 43).

4. 2000 m. lapkričio 28 d. Europos Bendrijų Teisingumo Teismo procedūros reglamento pakeitimais (OL L 322, 2000 12 19, p. 1).

5. 2001 m. balandžio 3 d. Europos Bendrijų Teisingumo Teismo procedūros reglamento pakeitimais (OL L 119, 2001 4 27, p. 1).

6. 2002 m. rugsėjo 17 d. Europos Bendrijų Teisingumo Teismo procedūros reglamento pakeitimais (OL L 272, 2002 10 10, p. 24 ir OL L 281, 2002 10 19, p. 24 – ištaisymai).

7. 2003 m. balandžio 8 d. Europos Bendrijų Teisingumo Teismo procedūros reglamento pakeitimais (OL L 147, 2003 6 14, p. 17).

8. 2003 m. birželio 10 d. iš dalies pakeistu sprendimu dėl oficialiųjų švenčių, pridėtu prie Procedūros reglamento (OL L 172, 2003 7 10, p. 12).

9. 2004 m. balandžio 19 d. Europos Bendrijų Teisingumo Teismo procedūros reglamento pakeitimais (OL L 132, 2004 4 29, p. 2).

10. 2004 m. balandžio 20 d. Europos Bendrijų Teisingumo Teismo procedūros reglamento pakeitimais (OL L 127, 2004 4 29, p. 107).

Ši redakcija neturi teisinės galios, todėl į ją nebuvo įtrauktos preambulės.

# EUROPOS BENDRIJŲ TEISINGUMO TEISMO PROCEDŪROS REGLAMENTAS 1991 M. BIRŽELIO 19 D. [1]

TURINYS


| | | |
|---|---|---|
| *ĮVADINĖS NUOSTATOS* | | 5 |
| **I DALIS** | **– TEISMO SUDĖTIS IR STRUKTŪRA** | 5 |
| 1 skyrius | – TEISĖJAI IR GENERALINIAI ADVOKATAI (2–6 straipsniai) | 5 |
| 2 skyrius | – PIRMININKAVIMAS TEISME IR KOLEGIJŲ SUDARYMAS (7–11 straipsniai) | 6 |
| 2a skyrius | – TEISMO SUDĖTIS (11a–11e straipsniai) | 7 |
| 3 skyrius | – TEISMO KANCELIARIJA | 8 |
| 1 skirsnis | – Teismo kancleris ir Teismo kanclerio pavaduotojai (12–19 straipsniai) | 8 |
| 2 skirsnis | – Kiti struktūriniai padaliniai (20–23 straipsniai) | 9 |
| 4 skyrius | – PRANEŠĖJŲ PAVADUOTOJAI (24 straipsnis) | 9 |
| 5 skyrius | – TEISMO DARBO ORGANIZAVIMAS (25–28 straipsniai) | 9 |
| 6 skyrius | – KALBOS (29–31straipsniai) | 10 |
| 7 skyrius | – ATSTOVŲ, PATARĖJŲ IR ADVOKATŲ TEISĖS BEI PAREIGOS (32–36 straipsniai) | 11 |
| **II DALIS** | – **PROCESAS** | 12 |
| 1 skyrius | – RAŠYTINĖ PROCESO DALIS (37–43 straipsniai) | 12 |
| 1a skyrius | – PRELIMINARUS PRANEŠIMAS IR BYLŲ PASKYRIMAS KONKREČIOS SUDĖTIES TEISMUI (44 ir 44a straipsniai) | 13 |
| 2 skyrius | – PARENGTINIS TYRIMAS IR KITOS PARENGIAMOSIOS PRIEMONĖS | 14 |
| 1 skirsnis | – Tyrimo priemonės (45–46 straipsniai) | 14 |
| 2 skirsnis | – Liudytojų ir ekspertų šaukimas ir apklausa (47–53 straipsniai) | 14 |
| 3 skirsnis | – Parengtinio tyrimo pabaiga (54 straipsnis) | 15 |
| 4 skirsnis | – Parengiamosios priemonės (54a straipsnis) | 15 |
| 3 skyrius | – ŽODINĖ PROCESO DALIS (55–62 straipsniai) | 16 |
| 3a skyrius | – PAGREITINTOS PROCEDŪROS (62a straipsnis) | 16 |
| 4 skyrius | – SPRENDIMAI (63–68 straipsniai) | 16 |
| 5 skyrius | – BYLINĖJIMOSI IŠLAIDOS (69–75 straipsniai) | 17 |
| 6 skyrius | – NEMOKAMA TEISINĖ PAGALBA (76 straipsnis) | 18 |
| 7 skyrius | – IEŠKINIO ATSISAKYMAS (77 ir 78 straipsniai) | 18 |
| 8 skyrius | – DOKUMENTŲ ĮTEIKIMAS (79 straipsnis) | 19 |
| 9 skyrius | – TERMINAI (80–82 straipsniai) | 19 |
| 10 skyrius | – BYLOS NAGRINĖJIMO SUSTABDYMAS (82a straipsnis) | 19 |
| **III DALIS** | – **SPECIALIOSIOS PROCEDŪROS** | 20 |
| 1 skyrius | – TAIKYMO BEI VYKDYMO SUSTABDYMAS IR KITOS LAIKINOSIOS APSAUGOS PRIEMONĖS (83–90 straipsniai) | 20 |
| 2 skyrius | – ATSKIRIEJI PROCESINIAI KLAUSIMAI (91 ir 92 straipsniai) | 21 |


[1] OL L 176, 1991 4 7, p. 7 ir OL L 383, 1992 12 29 (ištaisymai), su pakeitimais, padarytais 1995 m. vasario 21 d. (paskelbta OL L 44, 1995 2 28, p. 61), 1997 m. kovo 11 d. (paskelbta OL L 103, 1997 4 19, p. 1 ir OL L 351, 1997 12 23, p. 72 (ištaisymai)), 2000 m. gegužės 16 d. (paskelbta OL L 122, 2000 5 24, p. 43), 2000 lapkričio 28 d. (paskelbta OL L 322, 2000 12 19, p. 1), 2001 m. balandžio 3 d. (paskelbta OL L 119, 2001 4 27, p. 1) ir 2002 m. rugsėjo 17 d. (paskelbta OL L 272, 2002 10 10, p. 24 ir OL L 281, 2002 10 19, p. 24 (ištaisymai), 2003 m. balandžio 8 d. (paskelbta OL L 147, 2003 6 14, p. 17), Procedūros reglamento priedo pakeitimu, padarytu 2003 m. birželio 10 d. Teisingumo Teismo sprendimu (paskelbta OL L 172, 2003 7 10, p. 12), 2004 m. balandžio 19 d. (paskelbta OL L 132, 2004 4 29, p. 2) ir 2004 m. balandžio 20 d. (paskelbta OL L 127, 2004 4 29, p. 107).

| | | |
|---|---|---|
| 3 skyrius | – ĮSTOJIMAS Į BYLĄ (93 straipsnis) | 21 |
| 4 skyrius | – SPRENDIMAI UŽ AKIŲ IR PRAŠYMAI JUOS PANAIKINTI (94 straipsnis) | 22 |
| 5 skyrius | – (Panaikinti 95 ir 96 straipsniai) | 22 |
| 6 skyrius | – YPATINGOS PERŽIŪROS PROCEDŪROS | 22 |
| 1 skirsnis | – Procesas pagal trečiojo asmens skundą (97 straipsnis) | 22 |
| 2 skirsnis | – Sprendimų peržiūrėjimas (98–100 straipsniai) | 23 |
| 7 skyrius | – APELIACINIAI SKUNDAI DĖL ARBITRAŽO KOMITETO SPRENDIMŲ (101 straipsnis) | 23 |
| 8 skyrius | – SPRENDIMŲ IŠAIŠKINIMAS (102 straipsnis) | 23 |
| 9 skyrius | – PRAŠYMAI PRIIMTI PPEJUDICINIUS SPRENDIMUS IR KITI IŠAIŠKINIMO PRAŠYMAI (103–104a straipsniai) | 24 |
| 10 skyrius | – SPECIALIOSIOS PROCEDŪROS PAGAL EAEB SUTARTIES 103–105 STRAIPSNIUS (105 ir 106 straipsniai) | 25 |
| 11 skyrius | – NUOMONĖS (107 ir 108 straipsniai; 109 straipsnis panaikintas) | 25 |
| 12 skyrius | – IŠAIŠKINIMO PRAŠYMAI PAGAL EB SUTARTIES 68 STRAIPSNĮ (109a straipsnis) | 25 |
| 13 skyrius | – SĄJUNGOS SUTARTIES 35 STRAIPSNYJE NURODYTŲ GINČŲ SPRENDIMAS (109b straipsnis) | 25 |
| **IV DALIS** | – **APELIACINIAI SKUNDAI DĖL PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMO SPRENDIMŲ (110–123 straipsniai)** | 26 |
| **V DALIS** | – **EEE SUSITARIMU NUSTATYTI PROCESAI (123a ir 123b straipsniai)** | 27 |
| **BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS (124–127 straipsniai)** | | 28 |
| **I PRIEDAS** | – **SPRENDIMAS DĖL OFICIALIŲJŲ ŠVENČIŲ** | 29 |


## ĮVADINĖS NUOSTATOS

*1 straipsnis*

Šiame reglamente:

— „Sąjungos Sutartis“ – Europos Sąjungos sutartis,

— „EB sutartis“ – Europos bendrijos steigimo sutartis,

— „EAEB sutartis“ – Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutartis,

— „Statutas“ – Protokolas dėl Teisingumo Teismo statuto,

— „EEE susitarimas“ – Europos ekonominės erdvės susitarimas.

Šiame Reglamente:

— „Institucijos“ – Bendrijų institucijos ir Sutartimis arba joms vykdyti priimtais aktais įkurtos įstaigos, kurios gali būti Teismo nagrinėjamų bylų šalys,

— „ELPA priežiūros institucija“ – EEE susitarime minima priežiūros institucija.

## *I DALIS*

## TEISMO SUDĖTIS IR STRUKTŪRA

### 1 skyrius

### TEISĖJAI IR GENERALINIAI ADVOKATAI

*2 straipsnis*

Teisėjo kadencija prasideda jo paskyrimo dokumente nurodytą dieną. Jeigu paskyrimo dokumente data nenurodyta, kadencija prasideda šio dokumento surašymo dieną.

*3 straipsnis*

1. Prieš pradėdamas eiti savo pareigas per pirmąjį viešą Teismo posėdį, kuriame jis dalyvauja po paskyrimo, teisėjas prisiekia taip:

„Aš prisiekiu nešališkai ir sąžiningai eiti savo pareigas; prisiekiu saugoti teismo pasitarimų slaptumą.“

2. Iškart po priesaikos teisėjas pasirašo pareiškimą, kuriuo iškilmingai pasižada per kadenciją ir jai pasibaigus gerbti su savo pareigomis susijusius įsipareigojimus, ypač savo pareigą sąžiningai ir apdairiai elgtis nustojus eiti šias pareigas, sutikdamas eiti tam tikras skiriamąsias pareigas ar gauti tam tikrą naudą.

*4 straipsnis*

Tuo atveju, kai Teismas turi nuspręsti, kad teisėjas nebeatitinka keliamų reikalavimų arba nebevykdo su jo pareigomis susijusių įsipareigojimų, pirmininkas pasiūlo tokiam teisėjui uždarame posėdyje, nedalyvaujant Teismo kancleriui, pateikti Teismui savo paaiškinimus.

*5 straipsnis*

Šio reglamento 2, 3 ir 4 straipsniai taikomi ir generaliniams advokatams.

*6 straipsnis*

Teisėjų ir generalinių advokatų vyresniškumas nustatomas vienodai, pagal šių pareigų ėjimo trukmę.

Jeigu pareigų ėjimo trukmė yra vienoda, vyresniškumas nustatomas pagal amžių.

Kitai kadencijai paskirti teisėjai ir generaliniai advokatai išlaiko savo ankstesnę vietą pagal vyresniškumą.

## 2 skyrius

## PIRMININKAVIMAS TEISME IR KOLEGIJŲ SUDARYMAS

*7 straipsnis*

1. Pagal EB sutarties 223 straipsnį ir EAEB sutarties 139 straipsnį iš dalies atnaujinus Teismo sudėtį teisėjai nedelsdami iš savo tarpo trejiems metams išrenka Teismo pirmininką.

2. Jeigu Teismo pirmininko vieta tampa laisva anksčiau nei pasibaigia nustatyta pirmininkavimo kadencija, Teismas likusiam kadencijos laikui pirmininku išrenka kitą teisėją.

3. Šiame straipsnyje numatyti rinkimai vyksta slaptu balsavimu. Išrenkamas teisėjas, gavęs absoliučią balsų daugumą. Jeigu nė vienas teisėjas negauna absoliučios balsų daugumos, surengiamas antras balsavimas, ir pirmininku išrenkamas teisėjas, gavęs daugiausia balsų. Jeigu du ar daugiau teisėjų gauna vienodai balsų, išrinktu laikomas vyriausias iš jų.

*8 straipsnis*

Pirmininkas vadovauja Teismo veiklai, susijusiai su teisingumo vykdymu, ir jo administravimui; jis pirmininkauja posėdžiuose ir pasitarimuose.

*9 straipsnis*

1. Teismas sudaro penkių ir trijų teisėjų kolegijas, kaip nurodyta Statuto 16 straipsnyje, ir sprendžia, kuriuos teisėjus į jas paskirti.

Teisėjų paskyrimas į kolegijas skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

2. Gavus ieškinį, Teismo pirmininkas iš karto paskiria bylą vienai iš trijų teisėjų kolegijų, kuri prireikus atlieka parengtinį tyrimą, ir vieną iš tos kolegijos teisėjų skiria pranešėju.

3. Bylose, paskirtose tam tikros sudėties teismui pagal 44 straipsnio 3 dalį, šiame reglamente vartojamas žodis „Teismas“ reiškia tos sudėties teismą.

4. Penkių arba trijų teisėjų kolegijai paskirtose bylose Teismo pirmininko įgaliojimus vykdo kolegijos pirmininkas.

*10 straipsnis*

1. Po Teismo pirmininko rinkimų teisėjai nedelsdami trejiems metams išrenka penkių teisėjų kolegijų pirmininkus.

Teisėjai vieneriems metams išrenka trijų teisėjų kolegijų pirmininkus.

Teismas vieneriems metams paskiria pirmąjį generalinį advokatą.

Taikomos 7 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatos.

Apie rinkimus ir paskyrimus pagal šią straipsnio dalį skelbiama *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

2. Kai tik pirmininkas paskiria bylos teisėją pranešėją, pirmasis generalinis advokatas paskiria tą bylą vienam iš generalinių advokatų. Jis imasi būtinų priemonių tuo atveju, kai vieno iš generalinių advokatų nėra arba jis negali vykdyti savo pareigų.

*11 straipsnis*

Jeigu Teismo pirmininko nėra arba jis negali vykdyti savo pareigų, arba jeigu pirmininko vieta yra laisva, pirmininko funkcijas, laikantis šio reglamento 6 straipsnyje nurodytos vyresniškumo tvarkos, vykdo vienas iš penkių teisėjų kolegijų pirmininkų.

Jeigu vienu metu nei Teismo pirmininkas, nei visi penkių teisėjų kolegijų pirmininkai negali vykdyti savo pareigų, arba jeigu vienu metu jų vietos yra laisvos, pirmininko funkcijas, laikantis šio reglamento 6 straipsnyje nurodytos vyresniškumo tvarkos, vykdo vienas iš trijų teisėjų kolegijų pirmininkų.

Jeigu vienu metu nei Teismo pirmininkas, nei visi kolegijų pirmininkai negali vykdyti savo pareigų, arba jeigu vienu metu jų vietos yra laisvos, pirmininko funkcijas, laikantis šio reglamento 6 straipsnyje nurodytos vyresniškumo tvarkos, vykdo vienas iš teisėjų.

## 2a skyrius

## TEISMO SUDĖTIS

### *11a straipsnis*

Teismas posėdžiauja tokia sudėtimi:

— plenarinė sesija, kurią sudaro visi teisėjai,

— didžioji kolegija, kurią sudaro trylika teisėjų pagal 11b straipsnį,

— kolegijos, sudarytos iš penkių arba trijų teisėjų pagal 11c straipsnį.

### *11b straipsnis*

1. Kiekvienai bylai didžiąją kolegiją sudaro Teismo pirmininkas, penkių teisėjų kolegijų pirmininkai, teisėjas pranešėjas ir toks skaičius teisėjų, kurio reikia, kad būtų trylika narių. Minėtieji teisėjai paskiriami pagal 2 dalyje nurodytą sąrašą laikantis jame nustatytos eilės tvarkos, kiekviename bendrame Teismo susirinkime perkeliant atskaitos tašką viena pavarde žemyn.

2. Išrinkus Teismo pirmininką ir penkių teisėjų kolegijų pirmininkus, sudaromas kitų teisėjų sąrašas didžiajai kolegijai sudaryti. Šiame sąraše laikomasi šio reglamento 6 straipsnyje nustatytos tvarkos pakaitomis su atvirkštine tvarka: pirmasis teisėjas sąraše yra pirmasis pagal tame straipsnyje nurodytą tvarką, antrasis – paskutinysis, trečiasis – antrasis, ketvirtasis – priešpaskutinis pagal tą tvarką ir t. t.

Sąrašas skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

### *11c straipsnis*

1. Kiekvienai bylai penkių ir trijų teisėjų kolegijas sudaro kolegijos pirmininkas, teisėjas pranešėjas ir toks skaičiaus teisėjų, kurio reikia, kad būtų atitinkamai penki arba trys teisėjai. Minėtieji teisėjai paskiriami pagal 2 dalyje nurodytus sąrašus laikantis juose nustatytos tvarkos, kiekviename bendrame Teismo susirinkime perkeliant atskaitos tašką viena pavarde žemyn.

2. Penkių teisėjų kolegijoms sudaryti, išrinkus tų kolegijų pirmininkus, sudaromi kitų į atitinkamas kolegijas paskirtų teisėjų, išskyrus pirmininkus, sąrašai. Sąrašai sudaromi taip pat, kaip ir 11b straipsnio 2 dalyje nurodytas sąrašas.

Trijų teisėjų kolegijoms sudaryti, išrinkus tų kolegijų pirmininkus, sudaromi kitų į atitinkamas kolegijas paskirtų teisėjų, išskyrus pirmininkus, sąrašai. Sąrašai sudaromi pagal šio reglamento 6 straipsnyje nustatytą tvarką.

Šioje dalyje nurodyti sąrašai skelbiami *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

### *11d straipsnis*

Jeigu Teismas mano, kad kelias bylas turi nagrinėti ir spręsti tos pačios sudėties teismas, ši sudėtis nustatoma pagal tą bylą, kurios preliminarus pranešimas buvo apsvarstytas pirmiausia.

### *11e straipsnis*

Jeigu bylą sprendžiančio teismo narys negali vykdyti savo pareigų, jį pakeičia kitas teisėjas, laikantis 11b straipsnio 2 dalyje arba 11c straipsnio 2 dalyje minimuose sąrašuose nurodytos tvarkos.

Jeigu Teismo pirmininkas negali vykdyti savo pareigų, didžiosios kolegijos pirmininko funkcijos vykdomos laikantis 11 straipsnio nuostatų.

Jeigu penkių teisėjų kolegijos pirmininkas negali vykdyti savo pareigų, kolegijos pirmininko funkcijas vykdo trijų teisėjų kolegijos pirmininkas, prireikus laikantis šio reglamento 6 straipsnyje nustatytos tvarkos arba, jei tos sudėties teisme nėra trijų teisėjų kolegijos pirmininko, vienas iš kitų teisėjų laikantis 6 straipsnyje nustatytos tvarkos.

Jeigu trijų teisėjų kolegijos pirmininkas negali dalyvauti, kolegijos pirmininko funkcijas vykdo tos sudėties teismo teisėjas laikantis 6 straipsnyje nustatytos tvarkos.

3 skyrius

**TEISMO KANCELIARIJA**

**1 skirsnis. Teismo kancleris ir Teismo kanclerio pavaduotojai**

*12 straipsnis*

1. Teismo kanclerį skiria Teismas. Likus dviem savaitėms iki nustatytos paskyrimo dienos, pirmininkas Teismo nariams praneša apie paduotus prašymus užimti šias pareigas.

2. Su prašymu pateikiama išsami informacija apie kandidato amžių, pilietybę, universitetinį išsilavinimą, kalbų mokėjimą, einamas bei ankstesnes pareigas ir patirtį teisingumo vykdymo bei tarptautinių santykių srityje, jei tokia patirtis yra.

3. Teismo kancleris paskiriamas laikantis šio reglamento 7 straipsnio 3 dalyje nustatytos tvarkos.

4. Teismo kancleris skiriamas šešeriems metams. Jis gali būti paskirtas naujai kadencijai.

5. Teismo kancleris prisiekia pagal šio reglamento 3 straipsnį.

6. Teismo kancleris gali būti atleistas iš pareigų tik tuo atveju, jeigu jis nebeatitinka keliamų reikalavimų arba nebevykdo su šiomis pareigomis susijusių įsipareigojimų; Teismas priima sprendimą, suteikęs Teismo kancleriui galimybę pateikti savo paaiškinimus.

7. Jeigu Teismo kanclerio vieta tampa laisva anksčiau nei pasibaigia nustatyta kadencija, Teismas naują kanclerį skiria šešeriems metams.

*13 straipsnis*

Laikydamasis Teismo kanclerio paskyrimui nustatytos tvarkos, Teismas gali paskirti vieną ar daugiau Teismo kanclerio pavaduotojų, kurie padeda Teismo kancleriui ir gali jį pakeisti, kiek tai leidžia šio reglamento 15 straipsnyje minimi nurodymai Teisingumo Teismo kancleriui.

*14 straipsnis*

Jeigu Teismo kanclerio ir Teismo kanclerio pavaduotojų nėra, jie negali vykdyti savo pareigų arba jų vietos yra laisvos, pirmininkas paskiria pareigūną arba tarnautoją laikinai eiti Teismo kanclerio pareigas.

*15 straipsnis*

Teismas, vadovaudamasis pirmininko pateiktu pasiūlymu, priima nurodymus Teisingumo Teismo kancleriui.

*16 straipsnis*

1. Teismo kanceliarijoje, prižiūrint Teismo kancleriui, yra tvarkomas pirmininko parafuotas registras, kuriame pateikimo eilės tvarka registruojami visi procesiniai ir juos patvirtinantys dokumentai.

2. Įregistravęs dokumentą Teismo kancleris padaro atitinkamą įrašą originale, taip pat, šalių prašymu – kitose šiam tikslui jos pateiktose kopijose.

3. Registro ir ankstesnėje šio straipsnio dalyje minimi įrašai yra autentiški.

4. Registro tvarkymo taisykles nustato šio reglamento 15 straipsnyje minimi nurodymai Teisingumo Teismo kancleriui.

5. Suinteresuotiems asmenims leidžiama Teismo kanceliarijoje susipažinti su registro įrašais ir, sumokėjus mokestį pagal tarifus, kuriuos Teismo kanclerio siūlymu nustato Teismas, gauti kopijas arba ištraukas.

Sumokėjusios atitinkamą mokestį bylos šalys taip pat gali gauti procesinių dokumentų kopijas ir patvirtintas sprendimų bei nutarčių kopijas.

6. Ieškinio registracijos data, šalių pavardės arba pavadinimai, jų adresai, ginčo dalykas, ieškovo reikalavimai ir ieškinio pagrindai bei pagrindiniai argumentai, kuriais remiamasi, skelbiami *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

7. Jeigu Taryba arba Komisija nėra viena iš bylos šalių, Teismas siunčia ieškinio ir atsiliepimo į ieškinį kopijas be jų priedų, kad ji galėtų nustatyti, ar pagal EB sutarties 241 straipsnį arba EAEB sutarties 156 straipsnį siekiama pripažinti netaikytinu vieną iš jos aktų. Ieškinio ir atsiliepimo į ieškinį kopijos taip pat siunčiamos Europos Parlamentui, kad jis galėtų nustatyti, ar pagal EB sutarties 241 straipsnį nėra siekiama pripažinti netaikytinu jo ir Tarybos bendrai priimto akto.

*17 straipsnis*

1. Pavaldus pirmininkui Teismo kancleris yra atsakingas už dokumentų priėmimą, perdavimą bei saugojimą ir už dokumentų įteikimą šiame reglamente nustatyta tvarka.

2. Teismo kancleris padeda Teismui, Teismo pirmininkui bei kolegijų pirmininkams ir teisėjams vykdyti visą su jų pareigomis susijusią veiklą.

*18 straipsnis*

Teismo kancleriui yra patikima saugoti antspaudus. Jis atsakingas už archyvą ir Teismo leidinius.

*19 straipsnis*

Išskyrus šio reglamento 4 ir 27 straipsniuose nurodytus atvejus, Teismo kancleris dalyvauja Teismo ir kolegijų posėdžiuose.

**2 skirsnis. Kiti struktūriniai padaliniai**

*20 straipsnis*

1. Teismo pareigūnai ir kiti tarnautojai skiriami vadovaujantis Pareigūnų tarnybos nuostatais.

2. Prieš pradėdamas eiti savo pareigas, pareigūnas pirmininko akivaizdoje ir dalyvaujant Teismo kancleriui prisiekia taip:

„Aš prisiekiu ištikimai, prideramai ir sąžiningai eiti Europos Bendrijų Teisingumo Teismo man pavestas pareigas."

*21 straipsnis*

Vadovaudamasis Teismo kanclerio pasiūlymu, Teismas nustato savo padalinių struktūrą ir gali ją keisti.

*22 straipsnis*

Teismas iš tinkamą teisinį išsilavinimą turinčių ekspertų, gerai mokančių kelias oficialiąsias Teismo kalbas, suformuoja vertimų tarnybą.

*23 straipsnis*

Pavaldus pirmininkui Teismo kancleris atsako už Teismo administravimą, jo finansų valdymą ir buhalterinę apskaitą; atlikti šias pareigas jam padeda administratorius.

4 skyrius

**PRANEŠĖJŲ PAVADUOTOJAI**

*24 straipsnis*

1. Jeigu Teismas mano, kad jo nagrinėjamoms byloms įvertinti ir parengtiniam tyrimui to reikia, vadovaudamasis Statuto 13 straipsniu jis pasiūlo paskirti pranešėjų pavaduotojus.

2. Pranešėjų pavaduotojai padeda pirmininkui visais reikalais, susijusiais su laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūra, ir teisėjams pranešėjams – atlikti jų pareigas.

3. Atlikdami savo pareigas, pranešėjų pavaduotojai atsiskaito atitinkamai Teismo pirmininkui, kolegijos pirmininkui arba teisėjui pranešėjui.

4. Prieš pradėdamas eiti savo pareigas pranešėjo pavaduotojas Teisme prisiekia pagal šio reglamento 3 straipsnį.

5 skyrius

**TEISMO DARBO ORGANIZAVIMAS**

*25 straipsnis*

1. Didžiosios kolegijos ir Teismo plenarinės sesijos posėdžių datą ir laiką nustato pirmininkas.

2. Penkių ir trijų teisėjų kolegijų posėdžių datą ir laiką nustato jų pirmininkai.

3. Teismas gali nuspręsti vieną ar daugiau posėdžių surengti kitoje nei Teismo būstinė vietoje.

*26 straipsnis*

1. Jeigu nėra vieno iš teisėjų arba jis negali vykdyti savo pareigų ir todėl susirenka lyginis skaičius teisėjų, pasitarimuose nedalyvauja trumpiausiai einantis teisėjo pareigas teisėjas, kaip apibrėžta šio reglamento 6 straipsnyje, nebent jis yra teisėjas pranešėjas. Tuo atveju pasitarimuose nedalyvauja artimiausias jam pagal vyresniškumą teisėjas.

2. Jeigu sušaukus didžiąją kolegiją ar Teismo plenarinę sesiją paaiškėja, kad nėra Statuto 17 straipsnio trečiojoje ar ketvirtojoje pastraipose nurodyto kvorumo, pirmininkas posėdį atideda, kol bus kvorumas.

3. Jeigu kurioje nors penkių arba trijų teisėjų kolegijoje nėra Statuto 17 straipsnio antrojoje pastraipoje nurodyto kvorumo ir jei nėra įmanoma pagal 11e straipsnį pakeisti negalinčių vykdyti savo pareigų teisėjų, kolegijos pirmininkas praneša apie tai Teismo pirmininkui, kuris iš kitų teisėjų paskiria trūkstamą.

*27 straipsnis*

1. Teismo pasitarimai vyksta uždarame posėdyje.

2. Pasitarimuose dalyvauja tik žodinėje proceso dalyje dalyvavę teisėjai ir pranešėjo pavaduotojas, jei jis buvo byloje paskirtas.

3. Kiekvienas pasitarimuose dalyvaujantis teisėjas pareiškia savo nuomonę ir ją motyvuoja.

4. Kiekvienas teisėjas gali prašyti, kad bet kuris klausimas būtų suformuluotas jo pasirinkta kalba ir prieš balsavimą raštiškai pateiktas Teismui.

5. Teisėjų daugumos po galutinio svarstymo padarytos išvados lemia Teismo sprendimą. Balsavimas vyksta atvirkštine eilės tvarka nei vyresniškumo tvarka, nustatyta pagal šio reglamento 6 straipsnį.

6. Nesutarimus dėl sprendžiamų klausimų esmės, jų formulavimo bei eiliškumo arba dėl balsavimo rezultatų aiškinimo sprendžia Teismas.

7. Jeigu Teismas svarsto su jo administravimu susijusius klausimus, generaliniai advokatai dalyvauja svarstyme ir turi balsavimo teisę. Teismo kancleris dalyvauja svarstyme, išskyrus tuos atvejus, kai Teismas nusprendžia priešingai.

8. Jeigu Teismas posėdžiauja nedalyvaujant kancleriui, Teismas prireikus gali paskirti rašyti protokolą trumpiausiai einančiam teisėjo pareigas teisėjui, kaip nustatyta šio reglamento 6 straipsnyje. Protokolą pasirašo tas teisėjas ir pirmininkas.

*28 straipsnis*

1. Jeigu Teismas nenusprendžia kitaip, Teismo atostogos nustatomos:

— nuo gruodžio 18 d. iki sausio 10 d.,

— nuo sekmadienio prieš Velykas iki antrojo sekmadienio po Velykų,

— nuo liepos 15 d. iki rugsėjo 15 d.

Per atostogas pirmininko pareigas Teisme eina pats pirmininkas, palaikydamas ryšį su Teismo kancleriu, arba kolegijos pirmininkas ar kitas teisėjas, kurio pirmininkas paprašo užimti jo vietą.

2. Iškilus neatidėliotinam reikalui, pirmininkas gali teisėjus ir generalinius advokatus sušaukti per atostogas.

3. Teismas laikosi tos valstybės, kurioje yra jo būstinė, valstybinių švenčių.

4. Esant pagrįstiems motyvams, Teismas gali išleisti bet kurį teisėją arba generalinį advokatą atostogų.

6 skyrius

**KALBOS**

*29 straipsnis*

1. Proceso kalba gali būti airių, anglų, čekų, danų, estų, graikų, ispanų, italų, latvių, lenkų, lietuvių, maltiečių, olandų, portugalų, prancūzų, slovakų, slovėnų, suomių, švedų, vengrų arba vokiečių kalbos.

2. Proceso kalbą pasirenka ieškovas, išskyrus šiuos atvejus:

a) jeigu atsakovas yra valstybė narė arba valstybės narės fizinis ar juridinis asmuo, proceso kalba yra tos valstybės valstybinė kalba; jeigu valstybė turi daugiau kaip vieną valstybinę kalbą, ieškovas gali pasirinkti vieną iš jų;

b) bendru šalių prašymu, visam procesui arba jo daliai gali būti leidžiama vartoti vieną iš kitų šio straipsnio 1 dalyje išvardytų kalbų;

c) vienos šalių prašymu, išklausius kitą šalį ir generalinį advokatą, nukrypstant nuo a ir b punktų nuostatų, gali būti leista iš kitų šio straipsnio 1 dalyje išvardytų kalbų sąrašo pasirinkti proceso kalbą visam procesui arba jo daliai; Europos Bendrijų institucija tokio prašymo pateikti negali.

Šio reglamento 103 straipsnyje nurodytais atvejais, proceso kalba yra nacionalinio teismo, kuris kreipiasi į Teismą, kalba. Tinkamai pagrįstu vienos iš pagrindinės bylos šalių prašymu ir išklausius kitą šalį bei generalinį advokatą, žodinėje proceso dalyje gali būti leista vartoti vieną iš kitų šio straipsnio 1 dalyje nurodytų kalbų.

Sprendimus dėl anksčiau nurodytų prašymų gali priimti pirmininkas; jis gali arba, jeigu nori patenkinti prašymą, negavęs visų šalių sutikimo, privalo perduoti prašymą Teismui.

3. Proceso kalba pirmiausia vartojama rašytiniuose šalių pareiškimuose ir atsiliepimuose bei žodiniuose šalių pasisakymuose ir pridedamuose dokumentuose, taip pat protokoluose ir Teismo sprendimuose.

Visi dokumentai ar jų priedai kita nei proceso kalba pateikiami kartu su vertimu į proceso kalbą.

Tačiau, jeigu dokumentas yra didelės apimties, gali būti pateikiami jo ištraukų vertimai. Teismas savo iniciatyva arba vienos iš šalių prašymu gali bet kuriuo metu pareikalauti viso arba papildyto vertimo.

Nepaisant ankstesnėse pastraipose išdėstytų nuostatų, įstodama į Teismo nagrinėjamą bylą arba dalyvaudama viename iš 103 straipsnyje nurodytų procesų dėl prejudicinio sprendimo priėmimo, valstybė narė turi teisę vartoti savo valstybinę kalbą. Ši nuostata galioja ir rašytiniams dokumentams, ir žodiniams pasisakymams. Jų vertimu į proceso kalbą kiekvieną kartą pasirūpina Teismo kancleris.

Valstybėms, kurios nėra valstybės narės, tačiau yra EEE susitarimo šalys, taip pat ELPA priežiūros institucijai gali būti leidžiama vartoti vieną iš šio straipsnio 1 dalyje nurodytų kalbų, kuri nėra proceso kalba, kai jos įstoja į Teismo nagrinėjamą bylą arba dalyvauja prejudicinio sprendimo procese, kaip nurodyta Statuto 23 straipsnyje. Ši nuostata taikoma ir rašytiniams dokumentams, ir žodiniams pasisakymams. Jų vertimu į proceso kalbą kiekvieną kartą pasirūpina Teismo kancleris.

Trečiosioms valstybėms, dalyvaujančioms procese dėl prejudicinio sprendimo priėmimo pagal Statuto 23 straipsnio ketvirtąją pastraipą, gali būti leista vartoti vieną iš šio straipsnio 1 dalyje išvardytų kalbų, kuri nėra proceso kalba. Ši nuostata taikoma ir rašytiniams dokumentams, ir žodiniams pasisakymams. Vertimu į proceso kalbą kiekvieną kartą pasirūpina Teismo kancleris.

4. Jeigu liudytojas arba ekspertas teigia, kad negali tinkamai išreikšti savo minčių viena iš šio straipsnio 1 dalyje nurodytų kalbų, Teismas leidžia jam duoti parodymus kita kalba. Vertimu į proceso kalbą pasirūpina Teismo kancleris.

5. Teismo pirmininkas ir kolegijų pirmininkai, vadovaudami žodinei proceso daliai, teisėjas pranešėjas ir preliminariame pranešime, ir teismo posėdžio pranešime, teisėjai bei generaliniai advokatai, pateikdami klausimus, ir generaliniai advokatai, pateikdami savo išvadas, gali vartoti ne proceso kalbą, o vieną iš kitų šio straipsnio 1 dalyje nurodytų kalbų. Vertimu į proceso kalbą pasirūpina Teismo kancleris.

*30 straipsnis*

1. Teisėjo, generalinio advokato arba vienos iš šalių prašymu Teismo kancleris pasirūpina, kad tai, kas sakoma arba rašoma Teismui nagrinėjant bylą, būtų išversta į kalbas, teisėjo, generalinio advokato arba vienos iš šalių pasirinktas iš 29 straipsnio 1 dalyje nurodyto kalbų sąrašo.

2. Teismo leidiniai leidžiami Tarybos reglamento Nr. 1 1 straipsnyje nurodytomis kalbomis.

*31 straipsnis*

Dokumentų, sudarytų proceso kalba arba kuria kita pagal šio reglamento 29 straipsnį Teismo leista kalba, tekstai yra autentiški.

## 7 skyrius

## ATSTOVŲ, PATARĖJŲ IR ADVOKATŲ TEISĖS BEI PAREIGOS

*32 straipsnis*

1. Atstovams, patarėjams ir advokatams, dalyvaujantiems Teismo arba teisminės institucijos, kuriai Teismas nusiuntė pavedimą, nagrinėjamoje byloje, suteikiamas imunitetas dėl visų jų su byla arba jos šalimis susijusių žodinių pasisakymų ir surašytų dokumentų.

2. Atstovams, patarėjams ir advokatams taip pat suteikiamos šios privilegijos ir lengvatos:

a) su bylos nagrinėjimu susiję raštai ir dokumentai negali būti nei kratos, nei konfiskacijos objektas; kilus ginčui, muitinės pareigūnai arba policija gali užantspauduoti minėtus raštus arba dokumentus; tuo atveju jie nedelsiant perduodami Teismui, kuris juos patikrina dalyvaujant Teismo kancleriui ir suinteresuotajam asmeniui;

b) atstovai, patarėjai ir advokatai turi teisę gauti jų pareigoms atlikti reikalingą sumą užsienio valiuta;

c) atstovai, patarėjai ir advokatai turi teisę nekliudomai keliauti, kai to reikia atliekant jų pareigas.

*33 straipsnis*

Kad būtų suteiktos 32 straipsnyje nurodytos privilegijos, imunitetai ir lengvatos, turintys į juos teisę asmenys pirmiausia privalo pateikti šiuos savo statuso įrodymus:

a) atstovai pateikia oficialų jų atstovaujamos šalies išduotą dokumentą, kurio kopiją ši šalis nedelsdama nusiuntė Teismo kancleriui;

b) patarėjai ir advokatai pateikia Teismo kanclerio pasirašytą pažymėjimą. Šis pažymėjimas galioja nurodytą laikotarpį, kuris, atsižvelgiant į proceso trukmę, gali būti pratęstas arba sutrumpintas.

*34 straipsnis*

Šio reglamento 32 straipsnyje nurodyti privilegijos, imunitetai ir lengvatos suteikiami tik bylos nagrinėjimo tikslais.

Teismas gali panaikinti imunitetą, jeigu mano, kad tai netrukdo nagrinėti bylą.

*35 straipsnis*

1. Patarėjas arba advokatas, kurio elgesys Teismo, teisėjo, generalinio advokato arba Teismo kanclerio atžvilgiu yra nesuderinamas su pagarba Teismui arba kuris naudojasi savo teisėmis kitais tikslais nei tie, kuriems jos buvo suteiktos, Teismo nutartimi, išklausius generalinį advokatą, gali bet kuriuo metu būti pašalintas iš bylos nagrinėjimo; suinteresuotajam asmeniui suteikiama galimybė apsiginti.

Nutartis įsigalioja iš karto.

2. Kai iš bylos nagrinėjimo pašalinamas patarėjas arba advokatas, procesas sustabdomas pirmininko nustatytam laikotarpiui, kad suinteresuotoji šalis turėtų laiko pasirinkti kitą patarėją arba advokatą.

3. Pagal šį straipsnį priimti sprendimai gali būti panaikinti.

*36 straipsnis*

Šio skyriaus nuostatos taikomos aukštųjų mokyklų dėstytojams, kurie pagal Statuto 19 straipsnį turi teisę atstovauti Teisme.

## *II DALIS*

## PROCESAS

### 1 skyrius

### RAŠYTINĖ PROCESO DALIS

*37 straipsnis*

1. Kiekvieno procesinio dokumento originalą turi pasirašyti šalies atstovas arba advokatas.

Kartu su originalu ir visais jame minimais priedais pateikiamos penkios kopijos Teismui ir dar po vieną kopiją – visoms kitoms bylos šalims. Kopijų tikrumą patvirtina jas pateikianti šalis.

2. Be šių dokumentų, institucijos per Teismo nustatytus terminus pateikia visų procesinių dokumentų vertimus į kitas Tarybos reglamento Nr. 1 1 straipsnyje nurodytas kalbas. Taikomos šio straipsnio 1 dalies antrosios pastraipos nuostatos.

3. Visuose procesiniuose dokumentuose nurodoma jų data. Skaičiuojant procesinius terminus atsižvelgiama tik į dokumento pateikimo Teismo kanceliarijai datą.

4. Prie kiekvieno procesinio dokumento pridedami dokumentai, kuriais jame remiamasi, taip pat šių dokumentų sąrašas.

5. Jeigu dėl dokumento apimties prie procesinio dokumento pridedamos tik jo ištraukos, Teismo kanceliarijai perduodamas visas dokumentas arba visa jo kopija.

6. Nepažeidžiant 1–5 dalių nuostatų, nustatytų procesinių terminų atžvilgiu pateikimo diena laikoma ta diena, kai pasirašyto procesinio dokumento originalo kopija kartu su 4 dalyje nurodytu dokumentų sąrašu gaunama Teismo kanceliarijoje telefaksu arba kita Teismo turima technine ryšio priemone, jeigu ne vėliau kaip per dešimt dienų po to Teismo kanceliarijai pateikiamas pasirašytas procesinio dokumento originalas kartu su priedais ir kopijomis, nurodytais šio straipsnio 1 dalies antrojoje pastraipoje.

*38 straipsnis*

1. Statuto 21 straipsnyje minimame ieškinyje nurodoma:

a) ieškovo pavardė arba pavadinimas ir adresas;

b) šalis, prieš kurią ieškinys yra nukreiptas;

c) ginčo dalykas ir pagrindų, kuriais remiamasi, santrauka;

d) ieškovo reikalavimai;

e) įrodymai, jeigu jie pateikiami.

2. Bylos nagrinėjimo tikslais ieškinyje nurodomas adresas dokumentams įteikti toje vietoje, kur yra Teismo būstinė, ir įgaliotasis asmuo, davęs sutikimą priimti šiuos dokumentus.

Prie pirmojoje pastraipoje nurodyto adreso dokumentams įteikti arba vietoj jo ieškinyje gali būti nurodyta, jog advokatas arba atstovas sutinka, kad dokumentai jam būtų įteikiami telefaksu arba kitomis techninėmis ryšio priemonėmis.

Jeigu ieškinys neatitinka pirmojoje ir antrojoje pastraipose nurodytų reikalavimų, iki šio trūkumo pašalinimo visi procesui reikalingi dokumentai suinteresuotajai šaliai įteikiami išsiuntus juos registruotu laišku tos šalies atstovui arba advokatui. Nukrypstant nuo 79 straipsnio 1 dalies nuostatų, šiuo atveju dokumentai laikomi tinkamai įteiktais, jeigu registruotas laiškas išsiunčiamas tos vietos, kurioje yra Teismo būstinė, pašte.

3. Šaliai padedantis arba atstovaujantis advokatas privalo pateikti Teismo kanceliarijai dokumentą, įrodantį, kad jis turi teisę verstis advokato praktika valstybės narės arba kitos valstybės, EEE susitarimo šalies, teisme.

4. Kartu su ieškiniu prireikus pateikiami dokumentai, nurodyti Statuto 21 straipsnio antrojoje pastraipoje.

5. Kartu su privatinės teisės reglamentuojamo juridinio asmens ieškiniu pateikiami:

a) jo įstatai ar jį įregistravusio registro nepasenęs išrašas arba nepasenęs išrašas iš asociacijų registro, arba koks kitas jo teisinio egzistavimo įrodymas;

b) įrodymas, kad ieškovo advokato įgaliojimus jam tinkamai suteikė asmuo, kuris turi teisę tai daryti.

6. Prie ieškinio, pareiškiamo pagal EB sutarties 238 bei 239 straipsnius ir EAEB sutarties 153 bei 154 straipsnius, pridedamas Bendrijų arba jų vardu pagal privatinę ar viešąją teisę sudarytos sutarties arbitražinės išlygos egzempliorius arba atitinkamai specialaus susitarimo, sudaryto tarp suinteresuotųjų valstybių narių, egzempliorius.

7. Jeigu ieškinys neatitinka šio straipsnio 3–6 dalių reikalavimų, Teismo kancleris nustato protingą terminą, per kurį ieškovas turi šiuos reikalavimus įvykdyti, pašalindamas paties ieškinio trūkumus arba pateikdamas anksčiau nurodytus dokumentus. Jeigu ieškovas iki nustatyto termino nepašalina ieškinio trūkumų arba nepateikia reikalingų dokumentų, Teismas, išklausęs generalinį

advokatą, nusprendžia, ar dėl šių sąlygų nevykdymo ieškinys yra nepriimtinas dėl to, kad netenkina nustatytų reikalavimų ieškiniams.

*39 straipsnis*

Ieškinys įteikiamas atsakovui. Jeigu yra taikoma 38 straipsnio 7 dalis, įteikiama, kai tik pašalinami ieškinio trūkumai arba kai tik Teismas, atsižvelgdamas į minėtame straipsnyje išvardytus reikalavimus, nusprendžia, kad jis yra priimtinas.

*40 straipsnis*

1. Per mėnesį nuo ieškinio įteikimo atsakovas pateikia atsiliepimą į ieškinį, kuriame nurodoma:

a) atsakovo pavardė arba pavadinimas ir adresas;

b) faktiniai ir teisiniai argumentai, kuriais remiamasi;

c) atsakovo reikalavimai;

d) įrodymai.

Atsiliepimui į ieškinį taikomos šio reglamento 38 straipsnio 2–5 dalių nuostatos.

2. Atsakovui pateikus motyvuotą prašymą, pirmininkas gali pratęsti šio straipsnio 1 dalyje nurodytą terminą.

*41 straipsnis*

1. Ieškinį ir atsiliepimą į ieškinį galima papildyti ieškovo dubliku ir atsakovo tripliku.

2. Terminą, per kurį turi būti pateikti šie procesiniai dokumentai, nustato pirmininkas.

*42 straipsnis*

1. Dublike arba triplike bylos šalys gali papildomai pateikti įrodymų, kad paremtų savo argumentus. Tačiau tuo atveju šalys turi nurodyti priežastis, dėl kurių uždelsė juos pateikti.

2. Vykstant procesui negalima pateikti naujų pagrindų, išskyrus tuos atvejus, kai jie pagrindžiami teisinėmis ir faktinėmis aplinkybėmis, kurios tapo žinomos vykstant procesui.

Jeigu vykstant procesui viena iš šalių pateikia naują anksčiau nurodytu būdu pagrįstą pagrindą, pirmininkas, net ir pasibaigus įprastiniams procesiniams terminams, vadovaudamasis teisėjo pranešėjo pranešimu ir išklausęs generalinį advokatą, gali duoti kitai šaliai laiko atsakyti į šį pagrindą.

Sprendimas dėl šio pagrindo priimtinumo yra atidedamas ir priimamas kartu su galutiniu sprendimu.

*43 straipsnis*

Bet kuriuo metu, išklausęs bylos šalis ir generalinį advokatą, jeigu yra įvykdytas 10 straipsnio 2 dalyje nurodytas paskyrimas ir jeigu dviejų ar daugiau bylų dalykas yra tas pats, pirmininkas, motyvuodamas tuo, kad tarp šių bylų yra ryšys, gali nurodyti jas sujungti, kad būtų bendrai vykdoma rašytinė arba žodinė proceso dalis arba priimamas galutinis sprendimas. Vėliau bylos gali būti atskirtos. Pirmininkas gali perduoti šiuos klausimus Teismui.

1a skyrius

**PRELIMINARUS PRANEŠIMAS IR BYLŲ PASKYRIMAS KONKREČIOS SUDĖTIES TEISMUI**

*44 straipsnis*

1. Pirmininkas nustato teisėjo pranešėjo preliminaraus pranešimo pristatymo bendrajame Teismo posėdyje datą:

a) pateikus tripliką; arba

b) jeigu per pagal 41 straipsnio 2 dalį nustatytą terminą nepateikiamas joks ieškovo dublikas arba atsakovo triplikas; arba

c) jeigu suinteresuotoji šalis atsisako savo teisės pateikti dubliką arba tripliką; arba

d) jeigu taikoma 62a straipsnyje nurodyta pagreitinta procedūra, kai pirmininkas paskiria posėdžio datą.

2. Preliminariame pranešime pateikiami pasiūlymai, ar reikia atlikti parengtinį tyrimą arba imtis kitų parengiamųjų priemonių ir kurios sudėties teismui byla turėtų būti paskirta. Prireikus jame taip pat pateikiamas teisėjo pranešėjo pasiūlymas dėl to, ar atsisakyti posėdžio, kaip nustatyta 44a straipsnyje, ir generalinio advokato išvados pagal Statuto 20 straipsnio penktąją pastraipą.

Išklausęs generalinį advokatą, Teismas, atsižvelgdamas į teisėjo pranešėjo pasiūlymus, sprendžia, kokių veiksmų reikia imtis.

3. Teismas paskiria bylą penkių arba trijų teisėjų kolegijai, jei bylos sudėtingumas ar svarba arba ypatingos aplinkybės nėra tokios, kad ji turėtų būti paskirta didžiajai kolegijai.

Tačiau byla negali būti paskirta penkių arba trijų teisėjų kolegijai, jei valstybė narė arba Bendrijų institucija, kuri yra bylos šalis, paprašė, kad bylą spręstų didžioji kolegija. Šioje nuostatoje „bylos šalis“ – tai bet kuri valstybė narė arba institucija, kuri yra bylos šalis arba įstojęs į bylą asmuo arba kuri yra pateikusi rašytinių pastabų bet kurio 103 straipsnyje nurodyto prašymo atveju. Šioje pastraipoje nurodytas prašymas negali būti pateikiamas bylose tarp Bendrijų ir jų tarnautojų.

Jei Teisme bylos iškeliamos pagal Statuto 16 straipsnio ketvirtąją pastraipą, Teismas jas nagrinėja plenarinės sesijos posėdyje. Jis gali paskirti bylą nagrinėti Teismo plenarinei sesijai, jeigu pagal Statuto 16 straipsnio penktąją pastraipą mano, kad byla ypač svarbi.

4. Bylą sprendžiantis teismas, kuriam byla buvo paskirta, bet kurioje proceso stadijoje gali perduoti bylą Teismui, kad šis iš naujo ją paskirtų didesnio teisėjų skaičiaus sudėties teismui.

5. Jeigu yra pradėtas parengtinis tyrimas ir bylą sprendžiantis teismas atlieka jį ne pats, jis gali pavesti tai atlikti šio reglamento 9 straipsnio 2 dalyje nurodytai kolegijai.

Jeigu žodinė proceso dalis pradedama be parengtinio tyrimo, bylą sprendžiančio teismo pirmininkas paskiria žodinės proceso dalies pradžios datą.

*44a straipsnis*

Nepažeidžiant jokių specialių šiame reglamente išdėstytų nuostatų, bylos nagrinėjimas Teisme apima ir žodinę dalį. Tačiau pateikus 40 straipsnio 1 dalyje arba, tam tikrais atvejais – 41 straipsnio 1 dalyje nurodytus procesinius dokumentus, Teismas, remdamasis teisėjo pranešėjo pranešimu ir išklausęs generalinį advokatą, jei nė viena iš šalių nepateikė prašymo, kuriame būtų išdėstytos priežastys, dėl kurių ji pageidauja būti išklausyta, gali nuspręsti kitaip. Prašymas pateikiamas per mėnesį po to, kai šaliai buvo pranešta apie rašytinės proceso dalies pabaigą. Pirmininkas gali pratęsti šį terminą.

## 2 skyrius

## PARENGTINIS TYRIMAS IR KITOS PARENGIAMOSIOS PRIEMONĖS

### 1 skirsnis. Tyrimo priemonės

*45 straipsnis*

1. Išklausęs generalinį advokatą, nutartimi, kurioje išdėstyti įrodytini faktai, Teismas nustato, jo manymu, tinkamas tyrimo priemones. Prieš nustatydamas šio straipsnio 2 dalies c, d ir e punktuose nurodytas tyrimo priemones, Teismas išklauso bylos šalis.

Nutartis įteikiama bylos šalims.

2. Nepažeidžiant Statuto 24 ir 25 straipsnių, tyrimo priemonės gali būti šios:

a) pačių bylos šalių atvykimas;

b) prašymas pateikti informaciją arba dokumentus;

c) liudytojų apklausa;

d) ekspertizė;

e) nuvykimas į vietą.

3. Pats Teismas gali imtis vykdyti savo nurodytas tyrimo priemones arba jas vykdyti gali būti pavesta teisėjui pranešėjui.

Tyrime dalyvauja generalinis advokatas.

4. Gali būti pateikiami paneigiantieji įrodymai, o anksčiau pateiktus įrodymus galima papildyti.

*46 straipsnis*

1. Kolegija, kuriai buvo pavesta atlikti parengtinį tyrimą, gali naudotis įgaliojimais, kuriuos Teismui suteikia šio reglamento 45 ir 47–53 straipsniai; Teismo pirmininkui suteikiamais įgaliojimais gali naudotis kolegijos pirmininkas.

2. Šio reglamento 56 ir 57 straipsniai taikomi bylą nagrinėjant kolegijoje.

3. Šalys turi teisę dalyvauti atliekant tyrimą.

### 2 skirsnis. Liudytojų ir ekspertų šaukimas ir apklausa

*47 straipsnis*

1. Teismas savo iniciatyva arba šalių prašymu, išklausęs generalinį advokatą, gali nuspręsti, kad tam tikri faktai būtų patvirtinti liudytojų parodymais. Įrodytini faktai nurodomi Teismo nutartyje.

Teismas gali šaukti liudytoją savo iniciatyva arba vienos iš šalių ar generalinio advokato prašymu.

Šalies prašyme apklausti liudytoją tiksliai nurodomi faktai, dėl kurių liudytojas turėtų būti apklaustas, ir priežastys, dėl kurių tai reikėtų padaryti.

2. Liudytojai, kurių apklausa būtina, šaukiami Teismo nutartimi, kurioje nurodoma:

a) liudytojo pavardė, vardai, padėtis ir adresas;

b) faktai, dėl kurių liudytojas turėtų būti apklaustas;

c) prireikus nurodomos Teismo nustatytos liudytojo turėtų išlaidų atlyginimo priemonės, taip pat galima bausmė už liudytojo pareigos neatlikimą.

Nutartis įteikiama šalims ir liudytojams.

3. Teismas gali nuspręsti, kad liudytojai, kuriuos apklausti paprašė viena iš šalių, gali būti šaukiami tik sumokėjus Teismo kasoje užstatą nustatytoms šaukimo išlaidoms padengti; mokėtiną sumą nustato Teismas.

Lėšas, skirtas išlaidoms, susijusioms su Teismo iniciatyva šaukiamo liudytojo apklausa, avansu išmoka Teismo kasa.

4. Nustačius liudytojų tapatybę, pirmininkas jiems praneša, kad jie privalės šiame reglamente nurodytu būdu patvirtinti savo parodymų teisingumą.

Liudytojai savo parodymus Teismui duoda iškvietus šalis dalyvauti apklausoje. Liudytojui davus pagrindinius parodymus, pirmininkas, vienos iš šalių prašymu arba savo iniciatyva, gali pateikti jam klausimų.

Tą patį gali daryti ir kiti teisėjai bei generalinis advokatas.

Pirmininkui leidus, šalių atstovai gali pateikti klausimus liudytojams.

5. Davęs parodymus, liudytojas prisiekia:

„Aš prisiekiu, kad sakiau tiesą, visą tiesą ir nieko, išskyrus tiesą.“

Išklausęs šalis, Teismas gali atleisti liudytoją nuo priesaikos.

6. Teismo kancleris rašo bylos protokolą, kuriame išdėstomi kiekvieno liudytojo parodymai.

Protokolą pasirašo pirmininkas arba teisėjas pranešėjas, atsakingas už liudytojo apklausą, ir Teismo kancleris. Prieš pasirašant protokolą liudytojui turi būti leista patikrinti protokolo turinį ir jį pasirašyti.

Protokolas yra autentiškas dokumentas.

*48 straipsnis*

1. Tinkamai šaukiami liudytojai turi paklusti šaukimui ir atvykti į posėdį.

2. Jeigu tinkamai šaukiamas liudytojas neatvyksta, Teismas gali paskirti jam ne didesnę kaip 5 000 eurų [1] piniginę baudą ir nuspręsti įteikti pakartotinį šaukimą liudytojo sąskaita.

Tokia pati bauda gali būti skiriama ir liudytojui, kuris be pateisinamos priežasties atsisako duoti parodymus, priesaiką arba tam tikrais atvejais jai prilygstantį iškilmingą pasižadėjimą.

3. Jeigu liudytojas nurodo Teismui pateisinamą priežastį, jis gali būti atleistas nuo piniginės baudos mokėjimo. Paskirta piniginė bauda, liudytojo prašymu, gali būti sumažinta, jeigu jis įrodo, kad ši suma neproporcinga jo pajamoms.

4. Pagal šį straipsnį paskirtos baudos ar kitos priemonės priverstinai vykdomos pagal EB sutarties 244 ir 256 straipsnius ir EAEB sutarties 159 ir 164 straipsnius.

*49 straipsnis*

1. Teismas gali skirti ekspertizę. Nutartyje, kuria paskiriamas ekspertas, apibrėžiama jo užduotis ir nustatomas išvados pateikimo terminas.

2. Ekspertas gauna nutarties kopiją ir visus jo užduočiai atlikti reikalingus dokumentus. Jis savo užduotį atlieka prižiūrimas teisėjo pranešėjo, kuris gali dalyvauti ekspertizės veiksmuose ir yra informuojamas apie užduoties vykdymo eigą.

Teismas gali pareikalauti iš šalių arba iš vienos iš jų sumokėti užstatą, kad būtų garantuotas ekspertizės išlaidų padengimas.

3. Eksperto prašymu Teismas gali nuspręsti apklausti liudytojus. Jie apklausiami laikantis šio reglamento 47 straipsnio nuostatų.

4. Ekspertas gali pareikšti savo nuomonę tik specialiai jam pateiktais klausimais.

5. Ekspertui pateikus savo išvadą, Teismas gali nuspręsti jį apklausti, iškvietęs šalis dalyvauti apklausoje.

Pirmininkui leidus, šalių atstovai gali pateikti klausimus ekspertui.

6. Pateikęs savo išvadą, ekspertas Teisme prisiekia:

„Aš prisiekiu, kad savo užduotį atlikau sąžiningai ir nešališkai.“

Išklausęs šalis, Teismas gali atleisti ekspertą nuo priesaikos.

*50 straipsnis*

1. Jeigu viena iš šalių prieštarauja liudytojo arba eksperto šaukimui, motyvuodama tuo, kad jis neturi kompetencijos, yra negarbingas asmuo arba dėl kitos priežasties, arba jeigu liudytojas arba ekspertas atsisako duoti parodymus, priesaiką arba jai prilystantį iškilmingą pasižadėjimą, klausimą sprendžia Teismas.

2. Prieštaravimas dėl liudytojo arba eksperto šaukimo pateikiamas per dvi savaites nuo nutarties, pagal kurią šaukiamas liudytojas arba paskiriamas ekspertas, įteikimo; prieštaravimo pareiškime turi būti išdėstytos priežastys ir nurodyti pateikiami įrodymai.

*51 straipsnis*

1. Liudytojai ir ekspertai turi teisę į jų kelionės ir gyvenimo išlaidų atlyginimą. Teismo kasa gali avansu išmokėti jiems pinigų sumą šioms išlaidoms padengti.

2. Liudytojai turi teisę gauti kompensaciją už prarastą uždarbį, o ekspertai – užmokestį už savo darbą. Teismo kasa kompensaciją arba užmokestį liudytojams bei ekspertams išmoka jiems atlikus savo pareigas ar užduotis.

*52 straipsnis*

Šalių prašymu arba savo iniciatyva Teismas gali nusiųsti pavedimą apklausti liudytojus arba ekspertus, kaip nurodyta šio reglamento 125 straipsnyje minimame papildomame reglamente.

*53 straipsnis*

1. Teismo kancleris surašo kiekvieno Teismo posėdžio protokolą. Protokolą pasirašo pirmininkas ir Teismo kancleris. Jis yra autentiškas dokumentas.

2. Šalys Teismo kanceliarijoje gali susipažinti su protokolo turiniu ir bet kuria eksperto išvada, taip pat už atitinkamą mokestį jos gali gauti jų kopijas.

## 3 skirsnis. Parengtinio tyrimo pabaiga

*54 straipsnis*

Išskyrus atvejus, kai Teismas nustato terminą, per kurį šalys gali pateikti rašytines pastabas, užbaigus parengtinį tyrimą pirmininkas paskiria žodinės proceso dalies pradžios datą.

Jeigu yra nustatytas terminas rašytinėms pastaboms pateikti, pirmininkas žodinės proceso dalies pradžios datą paskiria šiam terminui pasibaigus.

## 4 skirsnis. Parengiamosios priemonės

*54a straipsnis*

Teisėjas pranešėjas ir generalinis advokatas gali paprašyti šalių per nurodytą terminą pateikti visą su faktais susijusią informaciją ir dokumentus ar kitus duomenis, kurie, jų manymu, yra reikalingi. Pateikta informacija ir (arba) dokumentai įteikiami kitoms šalims.

[1] Žr. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1103/97 2 straipsnį (OL L 162, 1997 6 19, p. 1).

3 skyrius

**ŽODINĖ PROCESO DALIS**

*55 straipsnis*

1. Išskyrus sprendimų pirmenybę pagal reglamento 85 straipsnį, paisydamas sprendimų eiliškumo, Teismas bylas nagrinėja jų parengtinio tyrimo pabaigos eilės tvarka. Jeigu parengtinis kelių bylų tyrimas baigiamas vienu metu, jų nagrinėjimo eilės tvarka priklauso nuo atitinkamų ieškinių registracijos datos.

2. Ypatingomis aplinkybėmis pirmininkas gali nuspręsti, kad tam tikros bylos nagrinėjimui turi būti suteikiama pirmenybė kitų bylų atžvilgiu.

Ypatingomis aplinkybėmis, išklausęs šalis ir generalinį advokatą, savo iniciatyva arba vienos iš šalių prašymu pirmininkas gali atidėti bylos svarstymą vėlesniam laikui. Bendru šalių prašymu pirmininkas gali nurodyti atidėti bylos svarstymą.

*56 straipsnis*

1. Žodinį bylos nagrinėjimą pradeda ir jam vadovauja pirmininkas, kuris atsako už tinkamą posėdžio eigą.

2. Uždarame posėdyje svarstytų bylų žodinio nagrinėjimo medžiaga neskelbiama.

*57 straipsnis*

Vykdant žodinį nagrinėjimą pirmininkas gali pateikti klausimus šalių atstovams, patarėjams ar advokatams.

Tą patį gali daryti ir kiti teisėjai bei generalinis advokatas.

*58 straipsnis*

Šalis gali kreiptis į Teismą tik per savo atstovą, patarėją ar advokatą.

*59 straipsnis*

1. Generalinis advokatas savo motyvuotą išvadą pateikia žodžiu žodinės proceso dalies pabaigoje.

2. Generaliniam advokatui pateikus savo išvadą, pirmininkas skelbia, kad žodinė proceso dalis yra baigta.

*60 straipsnis*

Pagal 45 straipsnio 1 dalį Teismas, išklausęs generalinį advokatą, bet kuriuo metu gali nurodyti atlikti bet kokią tyrimo priemonę arba pakartoti ar papildyti anksčiau atliktą tyrimą. Teismas gali pavesti kolegijai arba teisėjui pranešėjui įvykdyti paskirtas priemones.

*61 straipsnis*

Išklausęs generalinį advokatą, Teismas gali priimti nutartį dėl žodinės proceso dalies atnaujinimo.

*62 straipsnis*

1. Teismo kancleris surašo kiekvieno Teismo posėdžio protokolą. Protokolą pasirašo pirmininkas ir Teismo kancleris. Jis yra autentiškas dokumentas.

2. Teismo kanceliarijoje šalys gali susipažinti su bet kurio protokolo turiniu, taip pat už atitinkamą mokestį jos gali gauti jo kopiją.

3a skyrius

**PAGREITINTOS PROCEDŪROS**

*62a straipsnis*

1. Teismo pirmininkas, gavęs ieškovo arba atsakovo prašymą, vadovaudamasis teisėjo pranešėjo pasiūlymu ir išklausęs kitą šalį bei generalinį advokatą, gali išimties tvarka nuspręsti, kad byla turi būti sprendžiama pagreitinta procedūra, nukrypstant nuo šio reglamento nuostatų, jeigu dėl bylos ypatingos skubos reikia, kad Teismas kaip galima greičiau priimtų sprendimą.

Prašymas priimti sprendimą dėl bylos taikant pagreitintą procedūrą paduodamas atskiru dokumentu tuo pačiu metu, kaip ir ieškinys arba atsiliepimas į ieškinį.

2. Taikant pagreitintą procedūrą, ieškinys ir atsiliepimas į ieškinį gali būti papildyti dubliku ir tripliku tik tada, kai pirmininkas nusprendžia, kad tai yra būtina.

Įstojantis į bylą asmuo gali pateikti įstojimo į bylą paaiškinimą tik tuo atveju, kai pirmininkas nusprendžia, kad tai būtina.

3. Pateikus atsiliepimą į ieškinį, arba jeigu sprendimas dėl pagreitintos procedūros taikymo yra priimtas po to, kai buvo pateiktas tas atsiliepimas, priėmus šį sprendimą pirmininkas nustato posėdžio dieną, apie kurią iš karto pranešama šalims. Jis gali atidėti posėdžio datą, jeigu to reikia vykdant tyrimo arba kitas parengiamąsias priemones.

Nepažeidžiant 42 straipsnio nuostatų, vykstant žodinei proceso daliai šalys gali papildyti savo argumentus ir pateikti įrodymų. Tačiau jos turi nurodyti priežastis, dėl kurių uždelsė pateikti tuos įrodymus.

4. Išklausęs generalinį advokatą, Teismas priima sprendimą.

4 skyrius

**SPRENDIMAI**

*63 straipsnis*

Sprendime nurodoma:

— kad tai yra Teismo sprendimas,

— jo paskelbimo data,

— pirmininko ir dalyvaujančių teisėjų pavardės,

— generalinio advokato pavardė,

— Teismo kanclerio pavardė,

— bylos šalys,

— šalių atstovų, patarėjų ir advokatų pavardės,

— šalių reikalavimai,

— kad buvo išklausytas generalinis advokatas,

— faktų santrauka,

— motyvai,

— rezoliucinė dalis, į kurią įeina bylinėjimosi išlaidų klausimo sprendimas.

*64 straipsnis*

1. Sprendimas skelbiamas viešame posėdyje, pakvietus bylos šalis.

2. Sprendimo originalas, pasirašytas pirmininko, pasitarime dalyvavusių teisėjų ir Teismo kanclerio, užantspauduojamas ir atiduodamas saugoti Teismo kanceliarijai; bylos šalims įteikiamos patvirtintos sprendimo kopijos.

3. Teismo kancleris sprendimo originale įrašo jo paskelbimo datą.

*65 straipsnis*

Sprendimas įsiteisėja nuo jo paskelbimo dienos.

*66 straipsnis*

1. Nepažeisdamas nuostatų dėl sprendimų aiškinimo, savo iniciatyva arba vienos iš šalių prašymu, pateiktu per dvi savaites nuo sprendimo paskelbimo, Teismas gali ištaisyti rašybos arba skaičiavimo klaidas ir akivaizdžius netikslumus.

2. Šalys, kurias apie tai deramai informuoja Teismo kancleris, per pirmininko nustatytą terminą gali pateikti rašytines pastabas.

3. Teismas sprendimą priima uždarame posėdyje, išklausęs generalinį advokatą.

4. Nutarties, kuria ištaisomas sprendimas, originalas pridedamas prie ištaisyto sprendimo originalo. Ištaisyto sprendimo originalo paraštėje įrašoma pastaba apie šią nutartį.

*67 straipsnis*

Jeigu Teismas nepriima sprendimo dėl vieno iš reikalavimų arba dėl išlaidų, bet kuri šalis gali per mėnesį nuo sprendimo įteikimo prašyti Teismo papildyti savo sprendimą.

Prašymas įteikiamas kitai šaliai ir pirmininkas nustato terminą, per kurį ta šalis gali pateikti rašytines pastabas.

Pateikus šias pastabas, Teismas, išklausęs generalinį advokatą, priima sprendimą ir dėl prašymo priimtinumo, ir dėl jo pagrįstumo.

*68 straipsnis*

Teismo praktikos rinkinio paskelbimu pasirūpina Teismo kancleris.

5 skyrius

**BYLINĖJIMOSI IŠLAIDOS**

*69 straipsnis*

1. Išlaidų klausimas sprendžiamas galutiniame sprendime arba nutartyje, kuria užbaigiamas procesas.

2. Pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti išlaidas, jei laimėjusi šalis to reikalavo.

Jeigu byloje yra kelios pralaimėjusios šalys, Teismas nusprendžia, kaip turi būti paskirstytos išlaidos.

3. Jeigu kiekvienos šalies dalis reikalavimų patenkinama, o dalis atmetama, arba jeigu susiklosto ypatingos aplinkybės, Teismas gali paskirstyti išlaidas šalims arba nurodyti kiekvienai padengti savo išlaidas.

Teismas gali įpareigoti šalį, net jei ši laimėjo bylą, atlyginti išlaidas, kurias, Teismo manymu, dėl jos nepagrįstų arba nesąžiningų veiksmų patyrė kita šalis.

4. Į bylą įstojusios valstybės narės ir institucijos pačios padengia savo išlaidas.

Jeigu valstybės, kurios nėra valstybės narės, tačiau yra EEE sutarimo šalys, taip pat ELPA priežiūros institucija įstoja į bylą, kiekviena iš jų padengia savo išlaidas.

Teismas gali nurodyti kitoms į bylą įstojusioms šalims, nenurodytoms ankstesnėse pastraipose, pačioms padengti savo išlaidas.

5. Šaliai, kuri atsisako ieškinio, nurodoma padengti išlaidas, jei kita šalis to reikalavo savo pastabose dėl ieškinio atsisakymo. Tačiau ieškinio atsisakiusios šalies prašymu išlaidas padengti gali būti nurodyta kitai šaliai, jeigu tai atrodo pateisinama, atsižvelgiant į pastarosios elgesį.

Šalims susitarus dėl išlaidų, šių klausimas sprendžiamas pagal tą susitarimą.

Jeigu nėra reikalaujama priteisti išlaidų, kiekviena šalis padengia savo patirtas išlaidas.

6. Jeigu byloje nereikia priimti sprendimo, Teismas išlaidų klausimą sprendžia savo nuožiūra.

*70 straipsnis*

Nepažeidžiant šio reglamento 69 straipsnio 3 dalies antrosios pastraipos nuostatų, bylose tarp Bendrijų ir jų tarnautojų institucijos pačios padengia savo išlaidas.

*71 straipsnis*

Išlaidas, kurias šalis patiria dėl priverstinio Teismo sprendimo arba nutarties vykdymo, kita šalis padengia pagal toje valstybėje, kurioje sprendimas arba nutartis yra priverstinai vykdoma, galiojančius tarifus.

*72 straipsnis*

Procesas Teisme nemokamas, išskyrus šiuos atvejus:

a) kai dėl šalies kaltės Teismas patyrė išlaidų, kurių buvo galima išvengti, Teismas gali, išklausęs generalinį advokatą, nurodyti tai šaliai jas padengti;

b) kai išlaidos dėl šalies prašymu atliktų kopijavimo arba vertimo darbų, Teismo kanclerio manymu, yra pernelyg didelės, ta šalis padengia jas pagal šio reglamento 16 straipsnio 5 dalyje nurodytus tarifus.

*73 straipsnis*

Nepažeidžiant 72 straipsnio nuostatų, atlygintinomis yra laikomos šios išlaidos:

a) sumos, išmokėtinos liudytojams ir ekspertams pagal šio reglamento 51 straipsnį;

b) būtinosios išlaidos, kurias dėl proceso patyrė šalys, pirmiausia kelionės bei gyvenimo išlaidos ir atstovų, patarėjų arba advokatų atlyginimas.

*74 straipsnis*

1. Jeigu dėl atlygintinų išlaidų kyla ginčas, šio reglamento 9 straipsnio 2 dalyje nurodyta kolegija, kuriai buvo paskirta byla, gavusi suinteresuotos šalies prašymą ir išklausiusi kitą šalį bei generalinį advokatą, priima nutartį, kuri yra neskundžiama.

2. Jeigu tai reikalinga vykdymui, šalys gali prašyti patvirtintos nutarties kopijos.

*75 straipsnis*

1. Teismo kasa pinigus išmoka tos šalies, kurioje yra Teismo būstinė, valiuta.

Suinteresuoto asmens prašymu suma, kurią jis turi teisę gauti, išmokama valiuta tos valstybės, kurioje buvo patirtos padengiamos išlaidos, arba tos valstybės, kurioje buvo imtasi priemonių, dėl kurių išlaidos turi būti padengiamos.

2. Kiti skolininkai sumoka savo kilmės valstybės valiuta.

3. Valiuta keičiama pagal oficialų mokėjimo dienos kursą toje valstybėje, kurioje yra Teismo būstinė.

## 6 skyrius

## NEMOKAMA TEISINĖ PAGALBA

*76 straipsnis*

1. Šalis, kuri visiškai arba iš dalies negalės sumokėti su byla susijusių išlaidų, bet kuriuo metu gali kreiptis dėl nemokamos teisinės pagalbos.

Prašymas pateikiamas kartu su įrodymais, kad pateikusiai prašymą šaliai reikia pagalbos, pirmiausia kompetentingos institucijos išduotu dokumentu, patvirtinančiu, kad ji stokoja pajamų.

2. Jeigu tokį prašymą šalis pateikia prieš pareikšdama savo ieškinį, jame trumpai išdėstomas ieškinio dalykas.

Prašymas nebūtinai turi būti pateiktas per advokatą.

3. Pirmininkas vieną iš teisėjų paskiria pranešėju. Trijų teisėjų kolegija, kuriai tas teisėjas priklauso, susipažinusi su kitos šalies rašytinėmis pastabomis ir išklausiusi generalinį advokatą, sprendžia suteikti ar nesuteikti visą arba dalinę nemokamą teisinę pagalbą. Kolegija apsvarsto, ar ieškinys nėra akivaizdžiai nepagrįstas.

Kolegija sprendžia, priimdama nemotyvuotą nutartį, kuri yra neskundžiama.

4. Bet kuriuo metu savo iniciatyva arba kieno nors prašymu kolegija gali nutraukti nemokamos teisinės pagalbos teikimą, jeigu vykstant procesui pasikeičia aplinkybės, dėl kurių ji buvo suteikta.

5. Jeigu yra suteikiama nemokama teisinė pagalba, Teismo kasa avansu išmoka išlaidoms padengti reikalingą sumą.

Sprendime dėl išlaidų Teismas gali nurodyti sumokėti į Teismo kasą sumas, kurios buvo išmokėtos nemokamai teisinei pagalbai suteikti.

Šių sumų išieškojimu iš šalies, kuriai buvo nurodyta jas padengti, pasirūpina Teismo kancleris.

## 7 skyrius

## IEŠKINIO ATSISAKYMAS

*77 straipsnis*

Jeigu šalys prieš Teismui priimant sprendimą susitaria išspręsti savo ginčą ir Teismui praneša, kad atsisako visų savo reikalavimų, pirmininkas priima nutartį išbraukti bylą iš registro ir pagal 69 straipsnio 5 dalį sprendžia išlaidų klausimą, prireikus atsižvelgdamas į atitinkamus šalių pasiūlymus.

Ši nuostata netaikoma byloms pagal EB sutarties 230 ir 232 straipsnius ir EAEB sutarties 146 ir 148 straipsnius nagrinėti.

*78 straipsnis*

Jeigu ieškovas raštu informuoja Teismą apie savo norą atsisakyti ieškinio, pirmininkas priima nutartį išbraukti bylą iš registro ir pagal 69 straipsnio 5 dalį sprendžia išlaidų klausimą.

## 8 skyrius

## DOKUMENTŲ ĮTEIKIMAS

*79 straipsnis*

1. Jeigu pagal šį reglamentą reikalaujama, kad tam tikram asmeniui būtų įteiktas tam tikras dokumentas, Teismo kancleris pasirūpina, kad jis būtų įteiktas to asmens dokumentams įteikti nurodytu adresu, išsiunčiant dokumento kopiją registruotu laišku su pranešimu apie gavimą arba asmeniškai įteikiant su įteikimo kvitu.

Teismo kancleris parengia ir patvirtina įteikiamų dokumentų kopijas, išskyrus atvejus, kai pagal šio reglamento 37 straipsnio 1 dalį juos pateikti turi pačios šalys.

2. Jeigu pagal 38 straipsnio 2 dalies antrąją pastraipą adresatas sutiko, kad dokumentai jam būtų įteikiami telefaksu arba kita technine ryšio priemone, procesinis dokumentas, išskyrus Teismo sprendimą arba nutartį, gali būti įteikiamas, perduodant tokiu būdu jo kopiją.

Jeigu dėl techninių priežasčių arba dokumento pobūdžio ar apimties toks jo perdavimas yra neįmanomas arba neįvykdomas ir jeigu adresatas nėra nurodęs adreso dokumentams įteikti, dokumentas įteikiamas jo adresu, laikantis šio straipsnio 1 dalyje nustatytos tvarkos. Adresatui apie tai pranešama telefaksu arba kita technine ryšio priemone. Tuomet dokumentas laikomas adresatui įteiktu registruotu paštu dešimtą dieną po to, kai registruotas laiškas buvo išsiųstas tos vietos, kur yra Teismo būstinė, pašte, išskyrus atvejus, kai pranešime apie gavimą nurodyta, kad laiškas buvo gautas kitą dieną, arba kai adresatas ne vėliau kaip per tris savaites nuo pranešimo telefaksu arba kita technine ryšio priemone gavimo Teismo kanclerį informuoja, kad dokumentas jo nepasiekė.

## 9 skyrius

## TERMINAI

*80 straipsnis*

1. Bet koks procesinių veiksmų atlikimo terminas, numatytas Sąjungos sutartyje, EB sutartyje ir EAEB sutartyje, Teismo statute ir šiame reglamente, skaičiuojamas taip:

a) jeigu dienomis, savaitėmis, mėnesiais arba metais nustatytas terminas skaičiuojamas nuo momento, kai įvyksta įvykis arba yra atliekamas veiksmas, ta diena, kai įvyksta įvykis arba yra atliekamas veiksmas, į šį terminą neįskaičiuojama;

b) terminas, nustatytas savaitėmis, mėnesiais arba metais, pasibaigia kartu su paskutinės jo savaitės, mėnesio arba metų diena, kuri atitinka tą savaitės, mėnesio arba metų dieną, kai įvyko įvykis arba buvo atliktas veiksmas, nuo kurio terminas yra skaičiuojamas. Jeigu mėnesiais arba metais nustatytas terminas baigiasi mėnesį, kurį atitinkamos dienos nėra, terminas pasibaigia kartu su paskutine to mėnesio diena;

c) jeigu terminas yra nustatytas mėnesiais ir dienomis, pirmiausia atsižvelgiama į pilnus mėnesius ir tik tada į dienas;

d) į terminus įskaičiuojamos oficialiosios šventės, sekmadieniai ir šeštadieniai;

e) per Teismo atostogas terminų eiga nėra sustabdoma.

2. Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį arba oficialiosios šventės dieną, jis pratęsiamas iki artimiausios darbo dienos pabaigos.

Teismo sudarytas oficialiųjų švenčių sąrašas skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

*81 straipsnis*

1. Jeigu terminas, per kurį leidžiama pareikšti ieškinį dėl institucijos priimto akto, prasideda nuo to akto paskelbimo, laikantis 80 straipsnio 1 dalies a punkto jis skaičiuojamas nuo 14 dienos po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* pabaigos.

2. Nustatyti procesiniai terminai dėl nuotolių pratęsiami dešimčiai dienų, ir tas laikotarpis yra visiems vienodas.

*82 straipsnis*

Kiekvieną pagal šį reglamentą nustatytą terminą gali pratęsti jį nustačiusysis.

Pirmininkas ir kolegijų pirmininkai gali suteikti Teismo kancleriui parašo teisę terminams, kuriuos jiems tenka paskirti pagal šį reglamentą, nustatyti arba pratęsti.

## 10 skyrius

## BYLOS NAGRINĖJIMO SUSTABDYMAS

*82a straipsnis*

1. Bylos nagrinėjimas gali būti sustabdytas:

a) Statuto 54 straipsnio trečiojoje pastraipoje nurodytais atvejais, Teismo nutartimi, priimta išklausius generalinį advokatą;

b) visais kitais atvejais – pirmininko sprendimu, priimtu išklausius generalinį advokatą ir, išskyrus 103 straipsnyje nurodytus prašymus priimti prejudicinį sprendimą, bylos šalis.

Bylos nagrinėjimas gali būti atnaujintas, ta pačia tvarka priėmus nutartį arba sprendimą.

Šioje pastraipoje nurodytos nutartys ir sprendimai įteikiami šalims.

2. Bylos nagrinėjimo sustabdymas įsigalioja nuo nutartyje arba sprendime dėl sustabdymo nurodytos dienos arba, jeigu tai nenurodyta, nutarties arba sprendimo priėmimo dieną.

Sustabdžius bylos nagrinėjimą, nutrūksta visoms šalims nustatytų procesinių terminų eiga.

3. Jeigu nutartyje arba sprendime dėl bylos nagrinėjimo sustabdymo nenurodoma, kuriam laikui jis sustabdomas, šis laikotarpis baigiasi nutartyje arba sprendime dėl bylos nagrinėjimo atnaujinimo nurodytą dieną arba, jeigu tai nėra nurodyta, nutarties arba sprendimo dėl bylos nagrinėjimo atnaujinimo priėmimo dieną.

Nuo bylos nagrinėjimo atnaujinimo dienos procesiniai terminai skaičiuojami iš naujo.

*III DALIS*

## SPECIALIOSIOS PROCEDŪROS

### 1 skyrius

### TAIKYMO BEI VYKDYMO SUSTABDYMAS IR KITOS LAIKINOSIOS APSAUGOS PRIEMONĖS

*83 straipsnis*

1. Prašymas sustabdyti bet kurios institucijos priimto akto taikymą, paduotas pagal EB sutarties 242 straipsnį arba EAEB sutarties 157 straipsnį, yra priimtinas tik tada, kai prašymą pateikusi šalis užginčija tą aktą ieškiniu Teisme.

Prašymas imtis kurios kitos laikinosios apsaugos priemonės, kaip nurodyta EB sutarties 243 straipsnyje arba EAEB sutarties 158 straipsnyje, yra priimtinas tik tada, kai jį pateikia Teismo nagrinėjamos bylos šalis ir kai jis yra susijęs su ta byla.

2. Šio straipsnio 1 dalyje minimame prašyme nurodomas bylos dalykas, aplinkybės, dėl kurių reikia skubaus sprendimo, ir faktiniai bei teisiniai pagrindai, *prima facie* patvirtinantys prašomos laikinosios apsaugos priemonės reikalingumą.

3. Prašymas pateikiamas atskiru dokumentu, laikantis šio reglamento 37 ir 38 straipsnių nuostatų.

*84 straipsnis*

1. Prašymas įteikiamas kitai šaliai, ir pirmininkas nustato trumpą terminą, per kurį ta šalis gali pateikti rašytines arba žodines pastabas.

2. Pirmininkas sprendžia, ar reikia atlikti parengtinį tyrimą.

Pirmininkas gali patenkinti prašymą kitai šaliai dar nepateikus savo pastabų. Šis sprendimas vėliau gali būti pakeistas arba panaikintas net tuo atveju, kai nė viena šalis to neprašo.

*85 straipsnis*

Pirmininkas pats priima sprendimą dėl prašymo arba perduoda šį prašymą Teismui.

Jeigu pirmininko nėra arba jis negali vykdyti savo pareigų, taikomas šio reglamento 11 straipsnis.

Jeigu prašymas perduodamas Teismui, jis atideda visas kitas bylas ir, išklausęs generalinį advokatą, priima sprendimą. Taikomos 84 straipsnio nuostatos.

*86 straipsnis*

1. Sprendimas dėl prašymo priimamas motyvuota nutartimi, kuri yra neskundžiama. Nutartis nedelsiant įteikiama šalims.

2. Nutarties vykdymui iš prašymą pateikusios šalies gali būti pareikalauta užstato, kurio dydis ir pobūdis nustatomi atsižvelgiant į aplinkybes.

3. Nutartis gali nustatyti laikinosios apsaugos priemonės galiojimo pabaigos datą. Priešingu atveju, ši priemonė nustoja būti taikoma paskelbus galutinį sprendimą.

4. Nutartis turi laikiną pobūdį ir neturi įtakos Teismo sprendimui dėl bylos esmės.

*87 straipsnis*

Pasikeitus aplinkybėms, vienos šalių prašymu nutartis bet kuriuo metu gali būti pakeista arba panaikinta.

*88 straipsnis*

Prašymo dėl laikinosios apsaugos priemonės taikymo atmetimas neapriboja jį pateikusios šalies teisės paduoti kitą prašymą, grindžiamą naujais faktais.

*89 straipsnis*

Šio skyriaus nuostatos taikomos prašymams laikinai sustabdyti Teismo sprendimo arba kitos institucijos priimto akto vykdymą, pateiktiems pagal EB sutarties 244 ir 256 straipsnius arba EAEB sutarties 159 ir 164 straipsnius.

Nutartyje, kuria patenkinamas prašymas, prireikus nurodoma data, kada laikinoji apsaugos priemonė nustoja būti taikoma.

*90 straipsnis*

1. Prašyme, minimame EAEB sutarties 81 straipsnio trečiojoje ir ketvirtojoje pastraipose, nurodoma:

a) tikrintinų asmenų arba įmonių pavardės arba pavadinimai ir jų adresai;

b) tikrinimo objektas ir tikslas.

2. Pirmininkas sprendžia priimdamas nutartį. Taikomos šio reglamento 86 straipsnio nuostatos.

Jeigu pirmininko nėra arba jis negali vykdyti savo pareigų, taikomas šio reglamento 11 straipsnis.

2 skyrius

**ATSKIRIEJI PROCESINIAI KLAUSIMAI**

*91 straipsnis*

1. Šalis, kuri kreipiasi į Teismą, prašydama priimti sprendimą dėl preliminaraus prieštaravimo arba dėl kito klausimo, nesusijusio su bylos esme, savo prašymą pateikia atskiru dokumentu.

Prašyme turi būti nurodyti faktiniai ir teisiniai pagrindai, kuriais remiamasi, ir ieškovo reikalavimai; prie jo turi būti pridėti patvirtinantys dokumentai.

2. Pateikus prašymą, pirmininkas iš karto nustato terminą, per kurį kita šalis gali pateikti dokumentą, kuriame nurodomi jos reikalavimai bei išdėstomi pagrindai.

3. Išskyrus atvejus, kai Teismas nusprendžia priešingai, likusi proceso dėl tokio prašymo dalis vyksta žodžiu.

4. Išklausęs generalinį advokatą, Teismas priima sprendimą dėl prašymo arba nutaria, kad jis bus sprendžiamas bylą nagrinėjant iš esmės.

Jeigu Teismas atmeta prašymą arba nutaria, kad jis bus sprendžiamas bylą nagrinėjant iš esmės, pirmininkas nustato naujus terminus tolesniems veiksmams byloje.

*92 straipsnis*

1. Jeigu ieškinys akivaizdžiai nepriklauso Teismo jurisdikcijai arba jeigu ieškinys yra akivaizdžiai nepriimtinas, išklausęs generalinį advokatą, Teismas gali motyvuota nutartimi ir nesiimdamas jokių kitų veiksmų nagrinėjamoje byloje priimti sprendimą dėl šio ieškinio.

2. Teismas savo iniciatyva bet kuriuo metu gali apsvarstyti, ar viešosios tvarkos požiūriu nėra draudimo tęsti bylos nagrinėjimą, arba, išklausęs šalis, paskelbti, kad nebėra ieškinio dalyko ir kad nereikia priimti sprendimo; jis klausimą sprendžia laikydamasis šio reglamento 91 straipsnio 3 ir 4 dalių nuostatų.

3 skyrius

**ĮSTOJIMAS Į BYLĄ**

*93 straipsnis*

1. Prašymas įstoti į bylą turi būti pateiktas per šešias savaites nuo šio reglamento 16 straipsnio 6 dalyje nurodyto pranešimo paskelbimo dienos.

Prašyme nurodoma:

a) bylos pavadinimas;

b) pagrindinės bylos šalys;

c) įstojančio į bylą asmens pavardė arba pavadinimas ir adresas;

d) įstojančio į bylą asmens adresas dokumentams įteikti toje vietoje, kur yra Teismo būstinė;

e) reikalavimai byloje, kuriems paremti prašoma leisti įstoti į bylą;

f) pareiškimas dėl aplinkybių, suteikiančių teisę įstoti į bylą, jeigu prašymas įstoti į bylą pateikiamas pagal Statuto 40 straipsnio antrąją arba trečiąją pastraipas.

Įstojančiam į bylą asmeniui atstovaujama pagal Statuto 19 straipsnį.

Taikomi šio reglamento 37 ir 38 straipsniai.

2. Prašymas įstoti į bylą įteikiamas šalims.

Prieš priimdamas sprendimą dėl prašymo pirmininkas suteikia šalims galimybę pateikti pastabas raštu arba žodžiu.

Pirmininkas priima nutartį dėl prašymo įstoti į bylą arba perduoda jį Teismui.

3. Jeigu pirmininkas patenkina prašymą įstoti į bylą, įstojusi į bylą šalis gauna visų šalims įteiktų procesinių dokumentų kopijas. Tačiau vienos iš šalių prašymu pirmininkas gali nepateikti slaptų arba konfidencialių dokumentų.

4. Įstojusi į bylą šalis pripažįsta ginčą byloje tokį, koks jis yra jos įstojimo į bylą metu.

5. Pirmininkas nustato terminą, per kurį įstojusi į bylą šalis turi pateikti įstojimo į bylą paaiškinimą.

Įstojimo į bylą paaiškinime nurodoma:

a) įstojusios į bylą šalies reikalavimai, kuriais visiškai arba iš dalies palaikomi vienos iš šalių reikalavimai arba jiems prieštaraujama;

b) pagrindai ir argumentai, kuriais remiasi įstojusi į bylą šalis;

c) įrodymai, jeigu jie pateikiami.

6. Pateikus įstojimo į bylą paaiškinimą, pirmininkas prireikus nustato terminą, per kurį bylos šalys gali atsakyti į šį paaiškinimą.

7. Gali būti apsvarstytas prašymas įstoti į bylą, pateiktas pasibaigus šio straipsnio 1 dalyje nustatytam terminui, bet prieš priimant sprendimą dėl 44 straipsnio 3 dalyje nustatytos žodinės proceso dalies pradžios. Jeigu pirmininkas leidžia įstoti į bylą, įstojusi į bylą šalis, remdamasi jai pateiktu teismo posėdžio pranešimu, gali pateikti savo pastabas vykstant žodinei proceso daliai, jei tokia dalis yra.

4 skyrius

**SPRENDIMAI UŽ AKIŲ IR PRAŠYMAI JUOS PANAIKINTI**

*94 straipsnis*

1. Jeigu atsakovas, kuriam buvo tinkamai įteiktas ieškinys, neatsako į ieškinį nustatyta forma ir laiku, ieškovas gali prašyti Teismo priimti sprendimą jo naudai.

Toks prašymas įteikiamas atsakovui. Teismas gali nuspręsti pradėti žodinę proceso dalį dėl tokio prašymo.

2. Prieš priimdamas sprendimą už akių, Teismas, išklausęs generalinį advokatą, apsvarsto, ar ieškinys yra priimtinas, ar buvo laikytasi atitinkamų formalumų, taip pat, – ar ieškovo reikalavimai pagrįsti. Teismas gali nuspręsti atlikti parengtinį tyrimą.

3. Sprendimas už akių yra privalomas vykdyti. Tačiau Teismas gali sustabdyti sprendimo vykdymą, kol Teismas nėra priėmęs sprendimo dėl kurio nors prašymo panaikinti sprendimą pagal šio straipsnio 4 dalį, arba kaip vykdymo sąlygos pareikalauti užstato, kurio dydis ir pobūdis nustatomi atsižvelgiant į aplinkybes; šis užstatas grąžinamas, jeigu toks prašymas nėra pateikiamas arba jeigu jis atmetamas.

4. Sprendimą už akių gali būti prašoma panaikinti.

Prašymas panaikinti tokį sprendimą turi būti paduotas per mėnesį nuo sprendimo įteikimo šio reglamento 37 ir 38 straipsniuose nurodyta forma.

5. Įteikus prašymą kitai šaliai, pirmininkas nustato terminą, per kurį ši gali pateikti pastabas raštu.

Procesas vyksta pagal šio reglamento 44 ir paskesnius straipsnius.

6. Teismo priimtas galutinis sprendimas yra neskundžiamas.

Šio sprendimo originalas pridedamas prie sprendimo už akių originalo. Sprendimo už akių originalo paraštėje įrašoma pastaba apie sprendimą dėl šio sprendimo panaikinimo.

5 skyrius

*95 straipsnis*

(Panaikintas)

*96 straipsnis*

(Panaikintas)

6 skyrius

**YPATINGOS PERŽIŪROS PROCEDŪROS**

**1 skirsnis. Procesas pagal trečiojo asmens skundą**

*97 straipsnis*

1. Procesui pagal trečiojo asmens skundą taikomi šio reglamento 37 ir 38 straipsniai. Be to, tokiame prašyme turi būti nurodyta:

a) ginčijamas sprendimas;

b) kaip tas sprendimas pažeidžia trečiojo asmens teises;

c) priežastys, dėl kurių skundą pateikęs trečiasis asmuo negalėjo dalyvauti pagrindinėje byloje.

Skundas turi būti pateikiamas visų pagrindinės bylos šalių atžvilgiu.

Jeigu sprendimas buvo paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, prašymas turi būti pateiktas per du mėnesius nuo paskelbimo.

2. Remdamasis trečiojo asmens skundu, Teismas gali nurodyti sustabdyti ginčijamo sprendimo vykdymą. Taikomos šio reglamento III dalies 1 skyriaus nuostatos.

3. Pakeičiamos tos ginčijamo sprendimo vietos, dėl kurių pateikti trečiojo asmens argumentai pripažįstami pagrįstais.

Pagal trečiojo asmens skundą pradėtos bylos sprendimo originalas pridedamas prie ginčijamo sprendimo originalo. Ginčijamo sprendimo originalo paraštėje įrašoma pastaba apie sprendimą procese pagal trečiojo asmens skundą.

## 2 skirsnis. Sprendimų peržiūrėjimas

*98 straipsnis*

Prašymas peržiūrėti sprendimą pateikiamas per tris mėnesius nuo dienos, kai prašymą pateikiantis asmuo sužinojo apie faktus, kuriais remiantis pateikiamas šis prašymas.

*99 straipsnis*

1. Šio reglamento 37 ir 38 straipsniai taikomi prašymams peržiūrėti sprendimą. Be to, tokiame prašyme turi būti nurodyta:

a) ginčijamas sprendimas;

b) ginčijami sprendimo punktai;

c) faktai, kuriais remiantis yra pateikiamas prašymas;

d) įrodymai, kad yra sprendimo peržiūrėjimą pateisinančių faktų, taip pat tai, kad nebuvo pažeistas 98 straipsnyje nurodytas terminas.

2. Prašymas turi būti pateikiamas visų bylos, kurioje buvo priimtas ginčijamas sprendimas, šalių atžvilgiu.

*100 straipsnis*

1. Nenagrinėdamas prašymo esmės, Teismas uždarame posėdyje, išklausęs generalinį advokatą ir atsižvelgdamas į rašytines šalių pastabas, priima sprendimą dėl prašymo priimtinumo.

2. Jeigu Teismas nusprendžia, kad prašymas yra priimtinas, jis prašymą išnagrinėja iš esmės ir priima sprendimą vadovaudamasis šiuo reglamentu.

3. Sprendimo dėl peržiūrėjimo originalas pridedamas prie peržiūrėto sprendimo originalo. Peržiūrėto sprendimo originalo paraštėje įrašoma pastaba apie sprendimą dėl peržiūrėjimo.

## 7 skyrius

## APELIACINIAI SKUNDAI DĖL ARBITRAŽO KOMITETO SPRENDIMŲ

*101 straipsnis*

1. Apeliaciniame skunde pradėti apeliacinį procesą pagal EAEB sutarties 18 straipsnio antrąją pastraipą nurodoma:

a) apelianto pavardė arba pavadinimas ir adresas;

b) pasirašiusio asmens padėtis;

c) skundžiamas arbitražo komiteto sprendimas;

d) bylos šalys;

e) faktų santrauka;

f) skundo pagrindai ir apelianto reikalavimai.

2. Taikomos šio reglamento 37 straipsnio 3 bei 4 dalys ir 38 straipsnio 2, 3 bei 5 dalys.

Prie apeliacinio skundo pridedama patvirtinta skundžiamo sprendimo kopija.

3. Pateikus apeliacinį skundą, Teismo kancleris iš karto kreipiasi į arbitražo komiteto sekretoriatą su prašymu perduoti Teismui visą bylos medžiagą.

4. Šiai procedūrai taikomi šio reglamento 39, 40, 55 ir paskesni straipsniai.

5. Teismas priima sprendimą dėl apeliacinio skundo. Jeigu Teismas panaikina arbitražo komiteto sprendimą, jis gali vėl perduoti bylą komitetui.

## 8 skyrius

## SPRENDIMŲ IŠAIŠKINIMAS

*102 straipsnis*

1. Prašymas išaiškinti teismo sprendimą pateikiamas laikantis šio reglamento 37 ir 38 straipsnių nuostatų. Be to, jame nurodoma:

a) sprendimas, kurį prašoma išaiškinti;

b) tos teksto vietos, kurias prašoma išaiškinti;

Prašymas turi būti pateikiamas visų bylos, kurioje buvo priimtas šis sprendimas, šalių atžvilgiu.

2. Suteikęs šalims galimybę pateikti savo pastabas ir išklausęs generalinį advokatą, Teismas priima sprendimą.

Sprendimo dėl išaiškinimo originalas pridedamas prie išaiškinto sprendimo originalo. Išaiškinto sprendimo originalo paraštėje įrašoma pastaba apie sprendimą dėl išaiškinimo.

9 skyrius

**PRAŠYMAI PRIIMTI PREJUDICINIUS SPRENDIMUS IR KITI IŠAIŠKINIMO PRAŠYMAI**

*103 straipsnis*

1. Nagrinėjant bylas, kurias reglamentuoja Statuto 23 straipsnis, yra vadovaujamasi šio reglamento nuostatomis, atsižvelgiant į dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pobūdžio būtinus pakeitimus.

2. Šio straipsnio 1 dalies nuostatos taikomos prašymams priimti prejudicinį sprendimą, pateikiamiems pagal Protokolą dėl Teisingumo Teismo įgaliojimų aiškinti 1968 m. vasario 29 d. Konvenciją dėl įmonių ir juridinių asmenų tarpusavio pripažinimo ir Protokolą dėl Teisingumo Teismo įgaliojimų aiškinti 1968 m. rugsėjo 27 d. Konvenciją dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų vykdymo civilinėse ir komercinėse bylose, pasirašytus 1971 m. birželio 3 d. Liuksemburge, taip pat prašymams, nurodytiems pastarojo Protokolo 4 straipsnyje.

Šio straipsnio 1 dalies nuostatos taikomos ir kitiems pagal kitus susitarimus pateikiamiems išaiškinimo prašymams.

*104 straipsnis*

1. 103 straipsnyje minimi nacionalinių teismų sprendimai valstybėms narėms perduodami originalo kalba su vertimu į valstybės, kuriai jie skirti, valstybinę kalbą.

Tais atvejais, kuriuos reglamentuoja Statuto 23 straipsnio trečioji pastraipa, apie nacionalinių teismų sprendimus pranešama valstybėms, kurios nėra valstybės narės, tačiau yra EEE susitarimo šalys, taip pat ELPA priežiūros institucijai, originalo kalba su vertimu į vieną iš 29 straipsnio 1 dalyje nurodytų kalbų, kurią pasirenka pranešimo adresatas.

Jei trečioji valstybė turi teisę dalyvauti procese dėl prejudicinio sprendimo priėmimo pagal Statuto 23 straipsnio ketvirtąją pastraipą, jai pranešamas nacionalinio teismo sprendimas originalo kalba su vertimu į vieną iš 29 straipsnio 1 dalyje nurodytų kalbų, kurią pasirenka atitinkama trečioji valstybė.

2. Visais atvejais, susijusiais su pagrindinės bylos šalių atstovavimu ir dalyvavimu prejudicinio sprendimo procese, Teismas atsižvelgia į procesines nuostatas, taikomas prašymą pateikusiame nacionaliniame teisme.

3. Jeigu klausimas, dėl kurio Teismui yra pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, yra tapatus klausimui, dėl kurio Teismas jau yra priėmęs sprendimą, jeigu atsakymą į klausimą galima aiškiai nustatyti iš Teismo praktikos arba jeigu atsakymas į klausimą nekelia jokių pagrįstų abejonių, Teismas, pranešęs apie tai klausimą pateikusiam teismui, išklausęs Statuto 23 straipsnyje nurodytų asmenų pastabas ir generalinį advokatą, gali spręsti klausimą motyvuota nutartimi, kurioje prireikus nurodomas ankstesnis sprendimas arba atitinkama Teismo praktika.

4. Nepažeidžiant šio straipsnio 3 dalies nuostatų, procesą dėl prejudicinio Teismo sprendimo sudaro ir žodinė proceso dalis. Tačiau pateikus faktų išdėstymą arba rašytines pastabas, nurodytas Statuto 23 straipsnyje, Teismas, vadovaudamasis teisėjo pranešėjo pranešimu, pranešęs asmenims, kurie pagal anksčiau išvardytas nuostatas turi teisę pateikti tokį faktų išdėstymą arba pastabas, išklausęs generalinį advokatą, gali nuspręsti kitaip, jeigu nė vienas iš šių asmenų nėra pateikęs prašymo, kuriame nurodytos priežastys, dėl kurių jis pageidauja būti išklausytas. Prašymas pateikiamas per mėnesį nuo pateiktų faktų išdėstymo arba rašytinių pastabų įteikimo tai šaliai arba asmeniui. Pirmininkas gali pratęsti šį terminą.

5. Išklausęs generalinį advokatą, Teismas gali nurodyti nacionaliniam teismui pateikti paaiškinimą.

6. Išlaidų, susijusių su procesu dėl prejudicinio sprendimo, klausimą sprendžia nacionalinis teismas.

Esant ypatingoms aplinkybėms, kad būtų palengvintas šalies atstovavimas ar dalyvavimas, Teismas gali suteikti teisinę pagalbą.

*104a straipsnis*

Nacionalinio teismo prašymu pirmininkas, vadovaudamasis teisėjo pranešėjo pranešimu ir išklausęs generalinį advokatą, gali išimties tvarka nuspręsti taikyti pagreitintą procedūrą, nukrypstant nuo šio reglamento nuostatų dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, jeigu dėl minėtų aplinkybių nustatoma, kad sprendimas dėl šio Teismui pateikto klausimo yra neatidėliotinai reikalingas.

Tuo atveju pirmininkas nedelsdamas paskiria posėdžio datą, apie kurią pranešama pagrindinės bylos šalims ir kitiems Statuto 23 straipsnyje nurodytiems asmenims kartu su pranešimu apie sprendimą, pagal kurį Teismui yra perduodamas klausimas.

Šalys ir kiti ankstesnėje pastraipoje nurodyti suinteresuotieji asmenys per ne trumpesnį kaip 15 dienų pirmininko nustatytą terminą gali pateikti faktų išdėstymą arba rašytines pastabas. Pirmininkas gali nurodyti šalims ir kitiems suinteresuotiesiems asmenims savo faktų išdėstyme arba rašytinėse pastabose apsiriboti esminiais teisiniais klausimais, kurie iškyla dėl Teismui perduoto klausimo.

Apie faktų išdėstymą arba rašytines pastabas, jei tokių esama, prieš posėdį pranešama šalims ir anksčiau nurodytiems asmenims.

Išklausęs generalinį advokatą, Teismas priima sprendimą.

10 skyrius

**SPECIALIOSIOS PROCEDŪROS PAGAL EAEB SUTARTIES 103–105 STRAIPSNIUS**

*105 straipsnis*

1. Pareiškimai pagal EAEB sutarties 103 straipsnio trečiąją pastraipą pateikiami keturiais patvirtintais egzemplioriais. Vienas egzempliorius įteikiamas Komisijai.

2. Kartu su pareiškimu pateikiamas susitarimo arba sutarties, dėl kurios kreipiamasi, projektas, suinteresuotai valstybei skirtos Komisijos pastabos ir visi kiti patvirtinantys dokumentai.

Komisija savo pastabas Teismui pateikia per dešimt dienų; išklausius suinteresuotos valstybės nuomonę, šis terminas gali būti pirmininko pratęstas.

Patvirtinta pastabų kopija įteikiama tai valstybei.

3. Kai tik paduodamas pareiškimas, pirmininkas vieną iš teisėjų paskiria pranešėju. Kai tik paskiriamas teisėjas pranešėjas, pirmasis generalinis advokatas paskiria bylą vienam iš generalinių advokatų.

4. Sprendimas priimamas uždarame posėdyje, išklausius generalinį advokatą.

Suinteresuotos valstybės ir Komisijos atstovų bei patarėjų nuomonė išklausoma, jeigu jie to pageidauja.

*106 straipsnis*

1. 104 straipsnio paskutinėje pastraipoje ir EAEB sutarties 105 straipsnio paskutinėje pastraipoje numatytais atvejais taikomos šio reglamento 37 ir paskesnių straipsnių nuostatos.

2. Pareiškimas įteikiamas valstybei, kurios subjektas yra asmuo arba įmonė, dėl kurios yra pateiktas pareiškimas.

11 skyrius

**NUOMONĖS**

*107 straipsnis*

1. Pagal EB sutarties 300 straipsnį pateiktas Europos Parlamento prašymas pateikti Teismo nuomonę įteikiamas Tarybai, Komisijai ir valstybėms narėms. Analogiškas Tarybos prašymas įteikiamas Komisijai ir Europos Parlamentui. Analogiškas Komisijos prašymas įteikiamas Tarybai, Europos Parlamentui ir valstybėms narėms. Analogiškas valstybės narės prašymas įteikiamas Tarybai, Komisijai, Europos Parlamentui ir kitoms valstybėms narėms.

Pirmininkas nustato terminą, per kurį institucijos ir valstybės narės, kurioms buvo įteiktas prašymas, gali pateikti savo rašytines pastabas.

2. Nuomonė gali būti pateikta ne tik tuo klausimu, ar numatomas susitarimas atitinka EB sutarties nuostatas, bet ir dėl to, ar Bendrija arba kuri nors Bendrijos institucija yra kompetentinga sudaryti tą susitarimą.

*108 straipsnis*

1. Kai tik paduodamas prašymas pateikti nuomonę, pirmininkas vieną iš teisėjų paskiria pranešėju.

2. Po svarstymo uždarame posėdyje, išklausęs generalinius advokatus, Teismas paskelbia motyvuotą nuomonę.

3. Nuomonė, pasirašyta pirmininko, pasitarimuose dalyvavusių teisėjų ir Teismo kanclerio, įteikiama Tarybai, Komisijai, Europos Parlamentui ir valstybėms narėms.

*109 straipsnis*

(Panaikintas)

12 skyrius

**IŠAIŠKINIMO PRAŠYMAI PAGAL EB SUTARTIES 68 STRAIPSNĮ**

*109a straipsnis*

1. Pagal EB sutarties 68 straipsnio 3 dalį paduotas prašymas priimti sprendimą dėl su išaiškinimu susijusio klausimo įteikiamas Komisijai ir valstybėms narėms, jeigu jį pateikia Taryba; Tarybai ir valstybėms narėms, – jeigu jį pateikia Komisija, ir Tarybai, Komisijai bei kitoms valstybėms narėms, – jeigu jį pateikia valstybė narė.

Pirmininkas nustato terminą, per kurį institucijos ir valstybės narės, kurioms buvo įteiktas prašymas, pateikia savo rašytines pastabas.

2. Kai tik pateikiamas 1 dalyje nurodytas prašymas, pirmininkas paskiria teisėją pranešėją. Iškart po to pirmasis generalinis advokatas paskiria prašymą vienam iš generalinių advokatų.

3. Sprendimą dėl prašymo Teismas priima po to, kai generalinis advokatas pareiškia savo išvadą.

Valstybės narės arba vienos iš šio straipsnio 1 dalyje nurodytų institucijų prašymu prašymo nagrinėjimas apima ir žodinę proceso dalį.

13 skyrius

**SĄJUNGOS SUTARTIES 35 STRAIPSNYJE NURODYTŲ GINČŲ SPRENDIMAS**

*109b straipsnis*

1. Kilus Sąjungos sutarties 35 straipsnio 7 dalyje nurodytiems ginčams tarp valstybių narių, dėl klausimo sprendimo į Teismą kreipiamasi vienos iš ginčo šalių prašymu. Prašymas įteikiamas kitoms valstybėms narėms ir Komisijai.

Kilus Sąjungos sutarties 35 straipsnio 7 dalyje nurodytiems ginčams tarp valstybių narių ir Komisijos, dėl klausimo sprendimo į Teismą kreipiamasi vienos iš ginčo šalių prašymu. Jeigu prašymą padavė valstybė narė, jis įteikiamas kitoms valstybėms narėms, Tarybai ir Komisijai. Jeigu prašymą padavė Komisija, jis įteikiamas valstybėms narėms ir Tarybai.

Pirmininkas nustato terminą, per kurį institucijos ir valstybės narės, kurioms buvo įteiktas prašymas, pateikia savo rašytines pastabas.

2. Kai tik pateikiamas šio straipsnio 1 dalyje minimas prašymas, pirmininkas paskiria teisėją pranešėją. Iškart po to pirmasis generalinis advokatas paskiria prašymą vienam iš generalinių advokatų.

3. Sprendimą dėl ginčo Teismas priima po to, kai generalinis advokatas pateikia savo išvadą.

Valstybės narės arba vienos iš 1 dalyje nurodytų institucijų prašymu prašymo nagrinėjimas apima ir žodinę proceso dalį.

4. Ta pati tvarka taikoma ir tada, kai valstybių narių susitarimas suteikia Teismui jurisdikciją priimti sprendimus ginčuose tarp valstybių narių arba tarp valstybių narių ir institucijų.

*IV DALIS*

## APELIACINIAI SKUNDAI DĖL PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMO SPRENDIMŲ

*110 straipsnis*

Nepažeidžiant šio reglamento 29 straipsnio 2 dalies b bei c punktuose ir 29 straipsnio 3 dalies ketvirtojoje pastraipoje išdėstytų nuostatų, apeliaciniuose procesuose dėl Pirmosios instancijos teismo sprendimo, kaip nurodyta Statuto 56 ir 57 straipsniuose, proceso kalba yra Pirmosios instancijos teismo sprendimo, dėl kurio paduodamas apeliacinis skundas, kalba.

*111 straipsnis*

1. Apeliacinis skundas paduodamas Teisingumo Teismo arba Pirmosios instancijos teismo kanceliarijai.

2. Pirmosios instancijos teismo kanceliarija nedelsdama perduoda Teisingumo Teismo kanceliarijai Pirmosios instancijos teismo bylos medžiagą ir prireikus – apeliacinį skundą.

*112 straipsnis*

1. Apeliaciniame skunde nurodoma:

a) apelianto pavardė arba pavadinimas ir adresas;

b) kitų Pirmosios instancijos teismo bylos šalių pavardės arba pavadinimai;

c) apeliacinio skundo pagrindai ir teisiniai argumentai, kuriais remiamasi;

d) apelianto reikalavimai.

Apeliaciniams skundams taikomos šio reglamento 37 straipsnio ir 38 straipsnio 2 bei 3 dalių nuostatos.

2. Prie apeliacinio skundo pridedamas Pirmosios instancijos teismo sprendimas, dėl kurio paduodamas apeliacinis skundas. Apeliaciniame skunde nurodoma data, kada apeliantui buvo pranešta apie sprendimą, dėl kurio paduodamas apeliacinis skundas.

3. Jeigu apeliacinis skundas neatitinka 38 straipsnio 3 dalies arba šio straipsnio 2 dalies reikalavimų, taikoma šio reglamento 38 straipsnio 7 dalis.

*113 straipsnis*

1. Apeliaciniu skundu gali būti prašoma:

— visiškai arba iš dalies panaikinti Pirmosios instancijos teismo sprendimą,

— visiškai arba iš dalies patenkinti tuos pačius reikalavimus, kurie buvo pareikšti pirmojoje instancijoje; ir negalima pareikšti kitokių reikalavimų.

2. Apeliaciniame skunde negalima keisti Pirmosios instancijos teismo svarstytos bylos dalyko.

*114 straipsnis*

Visoms Pirmosios instancijos teisme nagrinėtos bylos šalims įteikiamas apeliacinis skundas. Taikomos šio reglamento 39 straipsnio nuostatos.

*115 straipsnis*

1. Bet kuri iš Pirmosios instancijos teismo nagrinėtos bylos šalių gali per du mėnesius nuo apeliacinio skundo įteikimo pateikti atsiliepimą į skundą. Atsiliepimo į skundą pateikimo terminas nepratęsiamas.

2. Atsiliepime į skundą nurodoma:

a) atsiliepimą į skundą pateikiančios šalies pavardė arba pavadinimas ir adresas;

b) data, kada šaliai buvo įteiktas apeliacinis skundas;

c) pagrindai ir teisiniai argumentai, kuriais remiamasi;

d) atsiliepimą į skundą pateikiančios šalies reikalavimai.

Taikomos šio reglamento 37 straipsnio ir 38 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatos.

*116 straipsnis*

1. Atsiliepimu į skundą gali būti prašoma:

— visiškai arba iš dalies atmesti apeliacinį skundą arba visiškai arba iš dalies panaikinti Pirmosios instancijos teismo sprendimą,

— visiškai arba iš dalies patenkinti tuos pačius reikalavimus, kurie buvo pareikšti pirmojoje instancijoje; ir negalima pareikšti kitų reikalavimų.

2. Atsiliepime į skundą negalima keisti Pirmosios instancijos teismo svarstytos bylos dalyko.

*117 straipsnis*

1. Apeliacinį skundą ir atsiliepimą į skundą galima papildyti apelianto dubliku ir atsiliepimą į skundą pateikusios šalies tripliku, jeigu pirmininkas, per septynias dienas nuo atsiliepimo į skundą įteikimo gavęs apelianto pateiktą prašymą, nusprendžia, kad tolesni pareiškimai yra reikalingi ir aiškiai leidžia apeliantui pateikti dubliką, kad jis galėtų apginti savo požiūrį arba kad būtų pagrindas priimti sprendimą dėl apeliacinio skundo. Pirmininkas nustato datą, iki kurios turi būti pateiktas apelianto dublikas ir, įteikus tą dubliką, datą, iki kurios turi būti pateiktas atsiliepimą į skundą pateikusios šalies triplikas.

2. Jeigu atsiliepime į skundą reikalaujama visiškai arba iš dalies panaikinti Pirmosios instancijos teismo sprendimą, remiantis pagrindu, kuris nebuvo pateiktas apeliaciniame skunde, apeliantas arba kuri kita šalis gali per du mėnesius nuo atsiliepimo į skundą įteikimo pateikti dubliką tik dėl to pagrindo. Kiekvienam kitam po tokio dubliko pateikiamam pareiškimui taikomos šio straipsnio 1 dalies nuostatos.

*118 straipsnis*

Atsižvelgiant į tolesnes nuostatas, Teisingumo Teismo apeliacinėse bylose dėl Pirmosios instancijos teismo sprendimo taikomi šio reglamento 42 straipsnio 2 dalis, 43, 44, 55–90, 93, 95–100 ir 102 straipsniai.

*119 straipsnis*

Jeigu apeliacinis skundas arba jo dalis yra akivaizdžiai nepriimtinas arba akivaizdžiai nepagrįstas, Teismas gali bet kuriuo metu, remdamasis teisėjo pranešėjo pranešimu ir išklausęs generalinį advokatą, motyvuota nutartimi visiškai arba iš dalies atmesti apeliacinį skundą.

*120 straipsnis*

Pateikus pareiškimus pagal šio reglamento 115 straipsnio 1 dalį ir, jeigu reikia, pagal 117 straipsnio 1 ir 2 dalis, Teismas, vadovaudamasis teisėjo pranešėjo pranešimu ir išklausęs generalinį advokatą bei bylos šalis, gali nuspręsti atsisakyti žodinės proceso dalies, išskyrus atvejus, kai viena iš šalių pateikia prašymą, kuriame išdėstomos priežastys, dėl kurių ji pageidauja būti išklausyta. Prašymas pateikiamas per mėnesį po to, kai šaliai buvo pranešta apie rašytinės proceso dalies pabaigą. Pirmininkas gali pratęsti šį terminą.

*121 straipsnis*

44 straipsnio 2 dalyje nurodytas pranešimas pateikiamas Teismui po to, kai pateikiami šio reglamento 115 straipsnio 1 dalyje ir tam tikrais atvejais – 117 straipsnio 1 bei 2 dalyse nurodyti pareiškimai. Jeigu tokių pareiškimų nepateikiama, ta pati tvarka taikoma pasibaigus jų pateikimui nustatytam terminui.

*122 straipsnis*

Jeigu apeliacinis skundas yra nepagrįstas arba jeigu jis yra pagrįstas ir pats Teismas priima galutinį sprendimą byloje, išlaidų klausimą sprendžia Teismas.

Bylose tarp Bendrijų ir jų tarnautojų:

— šio reglamento 70 straipsnis taikomas tik institucijų paduotiems apeliaciniams skundams,

— nukrypstant nuo šio reglamento 69 straipsnio 2 dalies nuostatų, pareigūnų arba kitų institucijos tarnautojų pateiktuose apeliaciniuose skunduose Teismas gali paskirstyti išlaidas šalims, jeigu to reikalauja teisingumas.

Jeigu apeliacinis skundas yra atsiimamas, taikoma 69 straipsnio 5 dalis.

Jeigu valstybės narės arba institucijos, kuri nedalyvavo Pirmosios instancijos teismo byloje, apeliacinis skundas yra pagrįstas, Teisingumo Teismas gali nurodyti šalims pasidalyti išlaidas arba nurodyti laimėjusiam apeliantui padengti išlaidas, kurias pralaimėjusiai šaliai teko patirti dėl apeliacinio proceso.

*123 straipsnis*

Prašymas įstoti į apeliacinį procesą gali būti paduotas Teismui per vieną mėnesį, skaičiuojant nuo paskelbimo, kaip nurodyta 16 straipsnio 6 dalyje.

## *V DALIS*

## EEE SUSITARIMU NUSTATYTI PROCESAI

*123a straipsnis*

1. EEE susitarimo 111 straipsnio 3 dalimi ([1]) numatytu atveju klausimo sprendimas Teismui perduodamas Susitariančiųjų Šalių, tarp kurių jis iškilo, prašymu. Prašymas įteikiamas kitoms Susitariančiosioms Šalims, Komisijai, ELPA priežiūros institucijai ir prireikus kitiems asmenims, kuriems reikėtų pranešti apie prašymą priimti prejudicinį sprendimą dėl to paties Bendrijos teisės aiškinimo klausimo.

Pirmininkas nustato terminą, per kurį Susitariančiosios Šalys ir kiti asmenys, kuriems buvo įteiktas prašymas, gali pateikti rašytines pastabas.

Prašymas pateikiamas viena iš 29 straipsnio 1 dalyje išvardytų kalbų. Taikomos to straipsnio 3 ir 5 dalių nuostatos. *Mutatis mutandis* taikomos 104 straipsnio 1 dalies nuostatos.

([1]) OL L 1, 1994 1 3, p. 27.

2. Kai tik pateikiamas šio straipsnio 1 dalyje nurodytas prašymas, pirmininkas paskiria teisėją pranešėją. Iškart po to pirmasis generalinis advokatas paskiria prašymą vienam iš generalinių advokatų.

Išklausęs generalinį advokatą, Teismas uždarame posėdyje priima motyvuotą sprendimą dėl prašymo.

3. Teismo sprendimas, pasirašytas pirmininko, pasitarimuose dalyvavusių teisėjų ir Teismo kanclerio, įteikiamas Susitariančiosioms Šalims ir kitiems šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems asmenims.

*123b straipsnis*

EEE susitarimo 34 protokolo 1 straipsnyje numatytu atveju ELPA valstybės teismo prašymas įteikiamas bylos šalims, Susitariančiosioms Šalims, Komisijai, ELPA priežiūros institucijai ir prireikus kitiems asmenims, kuriems reikėtų pranešti apie prašymą priimti prejudicinį sprendimą dėl to paties Bendrijos teisės aiškinimo klausimo.

Jeigu prašymas pateikiamas kita kalba nei nurodytos 29 straipsnio 1 dalyje, kartu su juo pateikiamas vertimas į vieną iš šių kalbų.

Per du mėnesius nuo šio pranešimo bylos šalys, Susitariančiosios Šalys ir kiti pirmojoje pastraipoje nurodyti asmenys turi teisę pateikti pareiškimus dėl bylos arba rašytines pastabas.

Šiame procese vadovaujamasi šio reglamento nuostatomis, atsižvelgiant į dėl prašymo pobūdžio būtinus pakeitimus.

**BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

*124 straipsnis*

1. Pirmininkas nurodo asmenims, kurie Teisme turi prisiekti kaip liudytojai arba ekspertai, atitinkamai sakyti tiesą arba atlikti savo užduotį sąžiningai ir nešališkai bei įspėja juos dėl baudžiamosios atsakomybės už šios pareigos nevykdymą pagal jų valstybės nacionalinę teisę.

2. Liudytojai prisaikdinami pagal šio reglamento 47 straipsnio 5 dalies pirmąją pastraipą arba jų nacionalinėje teisėje nustatytu būdu.

Jeigu nacionalinė teisė suteikia galimybę teismo procesuose šalia priesaikos arba vietoje jos duoti priesaikai prilyginamą iškilmingą pasižadėjimą, liudytojas gali duoti tokį pasižadėjimą jo valstybės nacionalinėje teisėje nustatytomis sąlygomis ir forma.

Jeigu nacionalinėje teisėje nėra nuostatų nei dėl priesaikos, nei dėl iškilmingo pasižadėjimo, laikomasi šio straipsnio 1 dalyje nurodytos tvarkos.

3. Šio straipsnio 2 dalis *mutatis mutandis* galioja ekspertams, tik šiuo atveju nuoroda į šio reglamento 47 straipsnio 5 dalies pirmąją pastraipą pakeičiama nuoroda į 49 straipsnio 6 dalies pirmąją pastraipą.

*125 straipsnis*

Atsižvelgdamas į EB sutarties 223 straipsnio ir EAEB sutarties 139 straipsnio nuostatas bei pasikonsultavęs su suinteresuotųjų valstybių vyriausybėmis, Teismas priima papildomą reglamentą, susijusį su:

a) Teismo pavedimais;

b) prašymais suteikti nemokamą teisinę pagalbą;

c) pranešimais dėl liudytojų arba ekspertų priesaikos pažeidimo, pateikiamais pagal Statuto 30 straipsnį.

*125a straipsnis*

Teismas gali priimti praktinius nurodymus, pirmiausia skirtus pasirengti posėdžiams bei jų eigai, taip pat pareiškimams bei rašytinėms pastaboms pateikti.

*126 straipsnis*

Šis reglamentas pakeičia Europos Bendrijų Teisingumo Teismo procedūros reglamentą, priimtą 1974 m. gruodžio 4 d. (OL L 350, 1974 12 28, p.1), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 1991 m. gegužės 15 d.

*127 straipsnis*

Šis reglamentas, autentiškas visomis 29 straipsnio 1 dalyje nurodytomis kalbomis, skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ir įsigalioja antro mėnesio po jo paskelbimo pirmąją dieną.

*PRIEDAS*

**SPRENDIMAS DĖL OFICIALIŲJŲ ŠVENČIŲ**

EUROPOS BENDRIJŲ TEISINGUMO TEISMAS,

atsižvelgdamas į Procedūros reglamento 80 straipsnio 2 dalį, kuria Teismui pavedama sudaryti oficialiųjų švenčių sąrašą,

NUSPRENDĖ:

*1 straipsnis*

Kaip numatyta reglamento 80 straipsnio 2 dalyje, oficialiosiomis šventėmis yra laikomos šios šventės:

— Naujųjų metų diena,

— Velykų pirmadienis,

— gegužės 1 d.,

— Šeštinės,

— Sekminių pirmadienis,

— birželio 23 d.,

— rugpjūčio 15 d.,

— lapkričio 1 d.,

— gruodžio 25 d.,

— gruodžio 26 d.

Šio straipsnio pirmojoje pastraipoje nurodytos oficialiosios šventės yra šventės, kurios švenčiamos toje valstybėje, kurioje yra Teisingumo Teismo būstinė.

*2 straipsnis*

Procedūros reglamento 80 straipsnio 2 dalis taikoma tik oficialiosioms šventėms, nurodytoms šio sprendimo 1 straipsnyje.

*3 straipsnis*

Šis sprendimas, kuris pridedamas prie Procedūros reglamento, įsigalioja jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną.

## Papildomas reglamentas ([1])

### TURINYS


| | | |
|---|---|---|
| I skyrius | Teismo pavedimai (1–3 straipsniai) | 30 |
| II skyrius | Nemokama teisinė pagalba (4 ir 5 straipsniai) | 31 |
| III skyrius | Pranešimas apie liudytojų ir ekspertų priesaikos pažeidimą (6 ir 7 straipsniai) | 31 |
| Baigiamosios nuostatos (8 ir 9 straipsniai) | | 31 |
| I priedas | 2 straipsnio pirmojoje pastraipoje nurodytas sąrašas | 31 |
| II priedas | 4 straipsnio antrojoje pastraipoje nurodytas sąrašas | 31 |
| III priedas | 6 straipsnyje nurodytas sąrašas | 31 |


I SKYRIUS

### Teismo pavedimai

*1 straipsnis*

Teismo pavedimas išduodamas priimant nutartį, kurioje nurodomi liudytojų arba ekspertų pavardės, vardai, padėtis ir adresas, faktai, apie kuriuos liudytojai arba ekspertai turi būti apklausti, šalys, jų atstovai, advokatai arba patarėjai, jų adresai dokumentams įteikti, taip pat trumpai išdėstomas ginčo dalykas.

Pranešimą apie nutartį šalims įteikia Teismo kancleris.

*2 straipsnis*

Teismo kancleris nusiunčia nutartį valstybės narės, kurios teritorijoje turi būti apklausti liudytojai arba ekspertai, kompetentingai institucijai, nurodytai I priede. Prireikus nutartis siunčiama kartu su vertimu į tos valstybės narės, kuriai ji skirta, valstybinę (-es) kalbą (-as).

Pirmojoje pastraipoje nurodyta institucija perduoda nutartį pagal nacionalinę teisę kompetentingai teisminei institucijai.

Kompetentinga teisminė institucija teismo pavedimą vykdo vadovaudamasi savo nacionalinės teisės nuostatomis. Įvykdžiusi pavedimą, kompetentinga teisminė institucija perduoda pirmojoje pastraipoje nurodytai institucijai nutartį dėl pavedimo, su įvykdymu susijusius dokumentus ir išlaidų sąrašą. Šie dokumentai siunčiami Teismo kancleriui.

Dokumentų vertimu į proceso kalbą pasirūpina Teismo kancleris.

*3 straipsnis*

Teismas apmoka su pavedimu susijusias išlaidas, bet nepraranda teisės prireikus nurodyti šalims jas padengti.

([1]) Priimtas 1974 m. gruodžio 4 d. Liuksemburge (OL L 350, 1974 12 28, p. 29), su pakeitimais, padarytais 1997 m. kovo 11 d. (OL L 103, 1997 4 19, p. 4) ir 2006 m. vasario 21 d. (OL L 72, 2006 3 11, p. 1).

II SKYRIUS

**Nemokama teisinė pagalba**

*4 straipsnis*

Teismas, nutartyje, kuria jis nusprendžia, kad suinteresuotasis asmuo turi teisę gauti nemokamą teisinę pagalbą, nurodo, kad jam atstovauti būtų paskirtas advokatas.

Jeigu asmuo nenurodo pasirinkto advokato arba jeigu Teismas mano, kad jo pasirinkto asmens negalima patvirtinti, Teismo kancleris nutartį ir prašymo suteikti teisinę pagalbą kopiją nusiunčia II priede nurodytai kompetentingai suinteresuotos valstybės institucijai.

Teismas, susipažinęs su šios institucijos pasiūlymais, savo nuožiūra paskiria advokatą atstovauti suinteresuotajam asmeniui.

*5 straipsnis*

Teismas avansu išmoka išlaidoms padengti reikalingą sumą.

Teismas priima sprendimą dėl išmokų advokatui ir jo honorarų; advokato prašymu pirmininkas gali nurodyti išmokėti jam avansą.

III SKYRIUS

**Pranešimas apie liudytojų ir ekspertų priesaikos pažeidimą**

*6 straipsnis*

Atsižvelgdamas į Procedūros reglamento 124 straipsnio nuostatas, Teismas, išklausęs generalinio advokato nuomonę, gali nuspręsti pranešti valstybės narės, kurios teisminės institucijos yra kompetentingos baudžiamojo persekiojimo srityje, III priede nurodytai kompetentingai institucijai apie melagingus Teismui priesaiką davusių liudytojo parodymus ar eksperto išvadą.

*7 straipsnis*

Apie Teismo sprendimą perduoda Teismo kancleris. Sprendime išdėstomi faktai ir aplinkybės, kuriomis grindžiamas pranešimas.

*BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS*

*8 straipsnis*

Šis papildomas reglamentas pakeičia 1962 m. kovo 9 d. papildomą reglamentą (OL 34, 1962 5 5, p. 1113/62).

*9 straipsnis*

Šis papildomas reglamentas, autentiškas Procedūros reglamento 29 straipsnio 1 dalyje išvardytomis kalbomis, skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis įsigalioja jo paskelbimo dieną.

(Priedai buvo iš dalies pakeisti po plėtros)